

בעזה ש"ת

קונטרס

צפרא דעבתא

דיבורים חוצמים להבות אש
שנשמעו מפה"ק של
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פסח

גליון 10

פסח תשפ"ב

סעודה שלישית מוצאי יום טוב הראשון

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה על שום שלא הספיק בציקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם. איתא במאור ושמש: יש להבין במהות השאלה, מה היה קשה לו מפני מה אנו אוכלין מצה, הלא הקב"ה ציווה לנו מצות תאכלו שבעת ימים ומה השאלה בכלל, הלא ד' יתברך ציווה לנו שנאכל מצות שבעה ימים. גם התירוץ אינו מספיק, שהרי עודם במצרים נצטוו על אכילת המצה קודם שנגאלו ועשו להם צידה לדרך. א"כ אינו מובן התירוץ כלל שהרי נצטוו במצרים לאכול מצה שבעה ימים.

אמנם יראה על פי מאמר בעל הגדה למעלה ואפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו זקנים כולנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, שכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח. לכאורה למה אנו צריכים לספר זאת כל שנה מחדש, הלא ספרנו את הנס בדיוק כמו שהיה מלפני שנה ומלפני שנתיים, ולמה אנו צריכים לספר זאת כל שנה מחדש.

וגם התורה מונה חמישים פעמים יציאת מצרים, ויש הרבה מצות שהם נגד יציאת מצרים, וצריכים אנו להבין למה צריכים כ"כ לזכור את יציאת מצרים כל פעם מחדש וכמעט בכל מצוה שבתורה. ויש להתבונן בטעם סיפור זה מהו. מה טעם לסיפור יציאת מצרים, הלא עברו עלינו כמה גלויות וד' עזרינו ולא נצטווינו בסיפורם, ומה נשתנה גלות מצרים שמצווה לספר ביציאתו.

ויראה, כי הנה ידוע מה שאמרו בספרי קודש על מאמר בעל ההגדה אני ולא מלאך אני ולא שרף וגו', שישראל היו משוקעים במצרים במ"ט שערי טומאה, והטומאה היתה גדולה כל כך עד שגם המלאכים נתייראו ללכת שם שלא יתגשמו באויר הטמא. איתא בליקוטי תורה: ולכן היה צריך יתברך בכבודו ובעצמו ליכנס תוך גילולי מצרים להוציא הקדושה – כי יש קליפה קשה אדם שנכנס לשם ברור שלא יכול לצאת משם, ואפילו מלאך שהיה נכנס לשם לא היה לו באפשרי לצאת משם לבד, כי אפילו אם מלאך יהיה שם אפשר שיתאחז בו, ולכך הוצרך אני ולא מלאך.

ומקור הדבר הוא בזוה"ק פרשת וירא, דאיתא שם על הפסוק ועברתי בארץ מצרים – אני ולא מלאך וגו', וכי לא היה להקב"ה מלאך או שליח לשגר לעשות נקמה במצרים כמו שאעשה באשור, אלא אמר רבי יהודה אמר הקב"ה, אומה זו של מצרים מזוהמת ומטונפת, ואין ראוי לשגר מלאך ולא שרף דבר קדוש בין רשעים ארורים מטונפים, ולפיכך לא נעשית נקמה זו על ידי מלאך ושליח – בשביל קלון המצרים, ולהראות גדולתו של מקום – שלא רצה שיכנסו ביניהם דבר קדוש.

מקום שלא מתאים לך להיות שם הקב"ה לא ישלח לך אותך לשם כלל. ומצד שני אם הקב"ה כן שלח אותך לאיזה מקום נמוך, עבודת האדם הוא לדעת שהוא עשה זאת כי הוא רוצה להוציא אותך משם ולא להשאיר אותך שם ח"ו. וביאור בטעמי המצוות: כי ארץ מצרים מקום טומאה ביותר, והיה פחד אם היה יורד מלאך לשם – יכול היה לאיתפגמא באותו כוח הטומאה, אבל הקב"ה אש אוכלה הוא ואינו שייך בו. יהודי הוא חלק אלוקי ממעל וזה יכול לצאת משם, ומשום הכי היה הקב"ה בכבודו ובעצמו צריך לרדת לשם ולגואלם.

[נחזור לדברי המאור ושמש]. **ומפאת מעשיהם לא היה באפשרי שיגאלו.** ובמקום אחר כותב: **שאם ישראל היו שם אף רגע יותר היו נשקעים ח"ו בנו"ן שערי טומאה,** א"כ מצד אחד בני ישראל נמצאים בכזה מקום נמוך שאפילו אם היו שולחים מלאך היה יכול להישאר שם, ומצד שני אם היו מחכים עוד רגע אחד כבר היה נכנסים לנו"ן שערי טומאה ולא היה אז באפשרי לעולם ח"ו לגואלם משם, **לכן כביכול ירד השי"ת בעצמו ונתגלה במצרים וגאל את ישראל.**

וזה מה שאנו אומרים עבדים היינו לפרעה במצרים, שכל שנה מחדש יש לנו מצוה לספר יציאת מצרים, וכמו שאמרנו **מהיהודי הק' זי"ע** שכל יום היה חושב בדעתו כאילו שאתמול היה גוי ורק היום נהיה יהודי. אין לנו השגה כלל מה זה מ"ט שערי טומאה, אבל זאת עלינו לדעת שככל שנכנסים יותר בעבודת השם ית' אז כל פעם מתחילים בגנות ומסיים בשבח, כלומר כל שנה מחדש רואים גנות מחדש מה שלא ראינו שנה שעברה, וכמו שאמר **הרה"ק רבי זושא זי"ע** על כל יהודי שראה מיד אמר לעצמו: **זושא וואס וועט זיין מיט דיר.** האם כוונתו לעשות ליצנות.

אלא כל נגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, הקב"ה מזכה לצדיק שיהיה לו באפשרי הלאה לעמוד בשבח הקב"ה. וכל פעם שהצדיק רואה גנות אצל השני לא חושב אפילו לשניה אחד שזה של השני אלא חושב מיד שזה שלו, ומוסכן שהשני צריך לעבור אותו כדי שאני יראה את השפלות שלי, א"כ היות שכל נגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו א"כ כל שנה מחדש אדם רואה מצרים שלא ראה עד עכשיו, א"כ כל שנייה ועל כל נשימה אדם רואה מחדש את יציאת מצרים.

וזהו עבדים היינו וגו' ואילו לא הוציא הקב"ה וגו' משועבדים היינו לפרעה במצרים, פירוש, כי לולי ד' עזרינו והשפיע אור המוחין עילאין להוציא הדיבור מהגלות היינו משועבדים לפרעה, אז ראינו שאנו לא יכולים לצאת מכאן לבד, ואפילו את הדיבור הקב"ה חייב לעזור לנו לצאת משם, ואפילו את הדעת הקב"ה חייב לעזור לנו להוציא משם.

פירוש, שהיינו משועבדים בדיבורינו תחת הסטרא אחרא שהוא הפה הרע, שלא היה במעשינו לבטל הקליפות מבלבלי הדיבור, ולכן אפילו כולנו חכמים כולנו נבונים מצוה עלינו לספר וגו' – תיבת לספר יש לפרשו מלשון ספיר ויהלום. פירוש, שאפילו מי שהוא חכם וגדול ונבון ויודע את התורה לא יחזיק עצמו במעלה זו שכבר דיבוריו הם ברורים ונקיים וקדושים.

בהפטורה שבת שובה כותב: **גם האנשים העוסקים בעבודת השם כל ימיהם וקמים בלילות לראש אשמורת ללמוד תורה ולשפוך שיח לפני ד' והם מתפללים בכוונה – אל ידמו בנפשם שכבר הם יוצאים ידי חובתן, רק צריך לידע ולהשים על לב כי אין צריך לומר שבשעה שהאדם עוסק בעניני העולם הזה שיוכל לפגום בדבוריו בלשון הרע ורכילות ודברים בטלים ושקרים ודומיהן, בתורה כתוב מדבר שקר תרחק ולא כתוב שאסור לדבר ולומר שקר, אלא אנחנו שקר בעצמו כי אנחנו בעלמא דשיקרא, בני ישראל עשו גדרים וסיגים במצרים שלא שינו שמם לשונם ולבושם, וברגע ששינו שמם לשונם ולבושם מיד שמו לב שירדו מהדרך, ומיד עשו גדרים וסיגים שלא יגיעו עוד פעם לזה. וכן צריך כל אחד לעשות לעצמו גדרים וסיגים שלא יגיע לשנות ח"ו שמם לבושים ולשונם.**

רק שגם בשעה שעוסק בעבודת ד' ועומד להתפלל – אם ישקול בפלס מאזני שכלו כל דבוריו ומוצא שפתיו, יכיר וידע שגם אז פוגם במחשבות זרות, הוא צריך להתבונן איך שהוא אומר את המילים של התפילה כ"כ מהר בלי שום מחשבה, ואיך שהוא לא בשלימות, והגם שאין

לו מחשבות זרות – יוכל להיות שיש לו איזה פניה או שלא התפלל בדחילו ורחימו כראוי, ואז מגיע להכרה כמה ד' שפתי תפתח הוא צריך על כל דבר, ואז יבחין שגם הדיבור שמוציא מפיו לפני ד' ברוך הוא אינו ברור וצלול.

רק המצוה לספר, פירוש להאיר ולברר הדיבור ולקדשו על ידי סיפור יציאת מצרים, שהסיפור הזה מועיל לטהר הדיבור כנזכר, וזה העניין של ליל התקדש החג, שאז הזמן גורם לפעול זה, מפני שנגאל הדיבור בעת הזאת. וליל התקדש החג הוא ליל גדול כי הקב"ה בעצמו ירד מלמעלה כדי לגאול את בני ישראל.

[נחזור למאור ושמש שהתחלנו]. ומפאת מעשיהם לא היה באפשרי שיגאלו, רק שהמאציל העליון קיים מאמרו למעני למעני אעשה, ונתייחד מיניה וביה, הקב"ה עשה את היחוד מיד אפילו שלא יכלנו לעמוד שם כלל, והקב"ה עשה כן בשבילנו בלא איתערותא דלתתא, ולמעשה בני ישראל עוד לא היה אז במדרגה כזאת וממילא היה אז איתערותא דלעילא בלי לתתא כלל, והופיע עליהם פנימיות אלוקות ונתבטל אחיזת החיצוניים ויצאו מהגלות. ואם היציאה מהגלות היה עם סדר אז היינו לוקחים זאת לעצמינו, וממילא הקב"ה הכניס בפעם אחד מיד את גדלות שני כדי שהקליפה של מצרים יפלו מיד.

וכן בכל מצוה ומצוה, לאו דווקא בעת יציאת מצרים אלא בכל מצוה שיהודי הולך לעשות הוא צריך לדעת שהוא חייב עזר אלוקי ממעל, הנה אמרו חז"ל שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואילולי שהקב"ה עוזרו אינו יכול לו. וכן אמר אדמו"ר הרב הקדוש רבינו אלימלך זצוק"ל על פסוק הללויה כי טוב זמרה אלקינו וגו', הקב"ה הוא המזמר והוא מכרית את החיצוניות ואת הקליפות, וזה ע"י הסיבות שהוא שולח לך תמיד בכל עת וזה העזר של הקב"ה לעמוד מול היצר הרע. שאלמלא הקב"ה עוזרו לא היה האדם יכול לומר אפילו דיבור אחד.

הנועם אלימלך כותב בתפילתו שקודם התפילה: ותהא עם פיננו בעת הטיפנו. ומסביר הזרע קודש בבארו הא דאמרו חז"ל שהקב"ה מתפלל, שהקב"ה בעצמו, כביכול, יתפלל עמי ויהיה עם פי בעת הטיפי ודיבורי בתפילתי. וז"ל: באמת גם זה הדיבור שמדבר האדם כן לפניו יתברך זה בעצמו גם כן בעזרתו יתברך, שהוא יתברך מדבק ושולח את הדיבורים אליו בפיו. והיה כמנגן המנגן ותהי עליו רוח ד'. אדם צריך לדעת שהוא רק כמנגן, ואז יהיה עליו רוח ד'.

ובמקום אחר כותב המאור ושמש: עיקר עבדות ד' – שישגי אדם שכל הדברים וכל הברואים וכל ההוויות אינם קיימים אלא בחיותו יתברך ואי אפשר לעשות שום תנועה קלה בלתי רצונו יתברך שמו, ואפילו התורה והמצות שאדם עושה אין להחזיק טובה לעצמו כלל, כי האדם אינו עושה שום דבר, רק השם יתברך בעצמו, כמו ששמעתי מצדיקים פירוש על פסוק כי טוב זמרה אלקינו, שהשי"ת מזמר בעצמו, לפי שכל הדברים שאדם עושה הכל הוא מאתו יתברך. כי ממך הכל ומידך נתנו לך כל דבר הקב"ה צריך לתת לך.

איתא באורח לחיים בשם המגיד ממעזריטש זי"ע לפרש את הפסוק כשופר הרם קולך. וז"ל: רצ"ל, האדם צריך לחשוב את עצמו כאין, ואין בו שום זכות ומעשים טובים, ואף על פי שעושה מצוות ומעשים טובים – הוא אינו עושה, כי עושה בכוח השי"ת ובשכלו ובחסדו ובטובו שהיטיב לו, על דרך מי הקדימני ואשלם. אדם צריך לעשות חשבון לעצמו בעת שמתפלל שהוא אינו עושה כלום ורק מאתו ית', וגם בתפילתו יחשוב שעולם הדיבור מדבר בו ומחשבתו הוא עולם המחשבה, והוא כשופר שאין בו קול רק מה שתוקעין, וזהו כשופר הרם קולך. שיש לנו רק מה שהקב"ה נותן לנו.

איתא באור ישראל: כי כדי להינצל מגאווה שזה חמץ צריך האדם שידע ויחשוב תמיד שהכל הוא מאתו יתברך ואפס זולתו – וא"כ איך יתגאה. ובנועם אלימלך איתא על הפסוק הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלוקי ישעי אותך קוייתי כל היום. דוד המלך ביקש מהקב"ה שיוכל לחיות עם האמת ולא להתגאות שעשה משהו. וז"ל: רצ"ל, שדוד המלך ע"ה היה מתפלל על עצמו לבל יתגאה לבו בעבודתו יתברך שמו, שיתן לו השם יתברך לב להבין שהכל הוא מאתו יתברך, שהוא ברחמיו עוזר לו לילך בדרך האמת. וזהו הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלוקי ישעי שאותך קוייתי, כנ"ל. הקב"ה זה אתה ואני חייב את העזר שלך.

ויהודי שחי בכזה צורה, ואם האדם משיג זאת בוודאי הוא נכנע מלפניו יתברך, מחמת שיודע בעצמו שהוא כאפס וכאין, ועל ידי זה יוכל להשיג חכמת התורה ונעשה דבוק בו יתברך שמו, ואז הוא יודע שיש משהו שהוא עוד לא השיג וממילא מגיע לחכמת התורה. מה שאין כן אם מתגאה חלילה לומר אני חכם או שמחזיק עצמו באיזה מעלה ומידה, הוא נפרד חלילה מהקדוש ברוך הוא, ואז הוא נרגן ומפריד אלוף, ואין צריך לומר אם הוא מתגאה חוץ מעבודת ד' בוודאי אוי לו ואוי לנפשו, אלא אפילו אם מתגאה בעבודת ד' חלילה, שמחזיק עצמו לעובד ד', נפרד מהקדוש ברוך הוא ועושה בזה מסך מבדיל בינו לאביו שבשמים, כמו שאמרו חז"ל אין אני והוא יכולים לדור כאחת.

[נחזור למאור ושמש שהתחלנו]. ומופת לזה הוא מעת יציאתם ממצרים, שהיו אז טרודים ביציאתם והכינו עצמן לדרכם ונשאו אחר כך הבצק בשמלותם, ובוודאי לא היה באפשרי שישמרוהו אז מחימוץ, וכמו שאנו רואים היום כמה חומרות צריכים לעשות ולהוסיף כדי שלא יהיה חמץ בביתו, א"כ איך יתכן אז שלא יהיה להם חמץ ועוד רצו מהר מאוד ולא נהיה חמץ כלל, אם לא כי ד' עזרם וזיכה אותם שלא יחמיץ עיסתם כדי שיקיימו מצות אכילת מצה.

כתוב לא תזבחו על דם זבחי. הסביר האמרי חיים זצ"ל בשעת הבאת קרבן פסח אסור שיהיה חמץ, ואיך אדם יכול לומר בוודאות שאין לו חמץ תחת רשותו, אלא אנו מכניסים עבודה של מים שלנו, ואחרי זה בדיקת חמץ וביעור חמץ, ואחרי זה שריפת חמץ, וברגע שאנו כבר עשינו כל מה שאנו יכולים לעשות, אז מבטיח לנו הקב"ה לא תזבחו את קרבן פסח על דם זבחי אני כבר יסדר את הדברים, והשאר מבטלו בלבו. מבטל בלבו נקרא שאדם אומר להקב"ה אני כבר לא יכול יותר ואני חייב שאתה תעזור לי לגמור את השאר ושלא יהיה לי חמץ בביתי, ואז באמת הקב"ה מבטל בלבו, אבל רק אם אדם יודע שהוא לא יכול בלי עזר אלוקי.

וזהו שאמר ואפילו כולנו חכמים וגו' מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, פירוש, מי שהוא חכם ונבון לא ידמה בנפשו שחכמתו עמדה לו לקיים המצוות, רק שיקח ראייה מיציאת מצרים שאילולי שהשי"ת הוציאם למענו לא היה באפשרי שיגרמו על ידי מעשיהם איתערותא דלעילא, הגם שהיו שישים ריבוא והיו בהם הרבה חכמים וצדיקים, ואף על פי כן לא היו מעשיהם גורמים איתערותא דלעילא.

ולכן כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח, וכמה שאדם מתחיל מגנות ואז מסיים בשבח ומגיע לספר עוד יותר. כי אז הוא יודע יותר עד כמה הוא צריך את הקב"ה. שכל מה שמרבה לספר יותר, להעמיק בנס יציאת מצרים ואיך שהיו משוקעים ולא היה באפשרי שיגאלו אם לא שהשי"ת גאלם למען שמו, מכיר הוא יותר ויותר שאין האדם יכול לעשות מאומה. ובכלל סיפור יציאת מצרים הוא גם כן לספר איך שהשי"ת עזרם בזה שלא החמיץ עיסתם, וזה מצה שאנו אוכלים על שום מה, נכון שהתורה אומרת לנו זאת אבל הטעם הוא שאדם ידע שבלי כוח ועזר אלוקי אין לנו מציאות לשמור שלא יהיה בזה שום חמץ.

מספרים על הקדושת לוי שכידוע היה לו חומרות גדולות בעת אפיית המצוות. שנה אחת כשגמר לאפות יצא החוצה, וראה יהודי עומד עם קופסה של מצוות ובוכה, ושאל לפשר הדבר, ענה אותו יהודי אני הסתכלתי על הרבי וראיתי איך שהרבי כ"כ מחמיר על כל דבר ואמרתי לעצמי מה יהיה איתי אני לא יודע איך עושים זאת, ואז התחלתי לבכות וביקשתי מהקב"ה שיעזור לי שלא יהיה כאן שום חמץ ויהיה לי מצות והכל יהיה שמורה כמו שצריך להיות. ואז ביקש ממנו הקדושת לוי להחליף את המצוות, כי המצוות שלו הקב"ה בכבודו ובעצמו שומר על זה.

הגם שהלכו בדרך ועיסתם בשמלה על שכמם ולא היה באפשרי לשמור מחימוץ רק בעזר אלקים לא החמיץ, ומזה ידע שכל המצוות כולם אין האדם עושה מאומה אם לא שהשי"ת עוזרו. ולולי ד' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי. אין מתום בבשרי מפני זעמך אין שלום בעצמי מפני חטאתי. א"כ כל המצוות שאדם עושה בלי עזר אלוקי אין מציאות לעשות שום דבר.

וזהו אומרו מצה זו שאנו אוכלים על שום מה, פירוש, איך אפשר לאכול מצה שתהיה משומרת וודאי, הלא דבר גדול הוא מאוד שלא יהיה בו שום חשש כלל וכלל אפילו ממהו חמץ, ואיך אפשר לקיים מצוה זו כתיקונה. ואמר על שום שלא הספיק בציקם של אבותינו, רצ"ל שאנו סומכין שד' בעזרינו שלא יהיה במצות מצה שום חשש, אדם צריך להתחיל ואז לקל גומר עלי, אדם צריך לעשות גדרים וסיגים ולעסוק בדבר שקר תרחק ולעשות כל מה שיכול לעשות, אבל בלי יראת שמים לא יהיה כלום, ולחשוב שהקב"ה יעזור בלי לעשות כלום זה הפקרות גמור, אדם צריך לעשות כל מה שיכול לעשות גם בסור מרע וגם בעשה טוב.

כמו שעזר השי"ת את אבותינו בצאתם ממצרים הגם שאז לא היה באפשרי להם כלל וכלל לשומרה מחימוץ כהלכתו, אבל הם עשו מה שרק יכולים לעשות, כן אנו נבטח בד' שהוא יעזור לנו לקיים מצות מצה כהלכתה.

סעודת אסתר - יום א' דחול המועד - טז' ניסן

הרה"ח רבי זלמן בריזל זצ"ל היה יושב הרבה בירושלים בבית המדרש קארלין, וליד זה היה מאפייה וקסלשטיין ששם היו אופים מצות. והבריסקער רב היה מגיע לשם לאפות באחד מימי ניסן. וזה לקח הרבה שעות ובאמצע היה עולה לבית המדרש של קארלין לעשות צרכיו עד שיגמרו כל החבורה שלו לאפות.

פעם אחד ניגש אליו רבי זלמן ואמר לו: שידוע שהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע היה לו הרבה חומרות בעת אפיית המצות. פעם אחת יצא החוצה וראה יהודי עומד בחוץ וכמה מצות בידו ובוכה. שאל אותו הרה"ק הנ"ל לפשר דבריו, וענה: אני יודע שלרבי יש הרבה כוונות וחומרות בעת אפיית המצות אבל אני לא יודע לעשותן כלל ועל כן אני מתפלל להקב"ה שיעזור לי שגם לי יהיה לי כאלו מצות מהודרות כמו לרבי. אמר לו הרה"ק הנ"ל שאני רוצה להתחלף איתך אתה תביא לי את המצות האלו שבכיתי על זה ואני יביא לך את המצות שלי עם כל החומרות.

הפטיר הבריסקער רב ואמר: היהודי הזה התפלל טוב וזכה למצוות מהודרות ומיוחדות לפסח, ואילו הרה"ק מבארדיטשוב אני לא יודע איזה מצות היה לו לפסח.

....

אומרים בהגדה אילו נתן לנו את ממונם, ולא קרע לנו את היס דיינו. לכאורה מה יהיה לנו מזה הלא אנחנו נמצאים במצב של חסר אונים ולא יודעים מה לעשות הלאה ואיזה מין דיינו זה. וכן הלאה אילו קרע לנו את היס, ולא העבירנו בתוכו בחרבה דיינו, לכאורה הלא בטוח שהמצריים יתנו לנו מכות ויהרגו אותנו ואיזה דיינו הוא זה. וכן הלאה קשה כנ"ל.

אלא כל אחד רוצה לדעת עכשיו איך הוא יעשה שידוכים ורוצים לדעת איך יסתדרו עם הכסף, ויש אנשים שכבר מסדרים להם את הלוויה שלהם וגם את המצבה שהכל יהיה מסודר עד הסוף, וגם האמבולנס וגם המפסיד שהכל יהיה משולם עד הסוף. נכנס אלי אישה לפני זמן מה ונתנה לי כסף וביקשה אחרי מאה עשרים שלה שאני יגיד עליה הספד בעת הלוויה.

בעת יציאת מצרים אמר להם הקב"ה לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, אם צריכים כרגע לצאת יוצאים, ומה יהיה עם קריעת ים סוף זה כבר לא שייך אליך, אדם צריך לדעת שהוא נמצא בידיים טובות כרגע ומה לך לדאוג מה יהיה אחרי זה, וברגע שקרעו את היס ראו בני ישראל שדואגים להם ועל כן לא צריכים איך זה יסתדר עד הסוף, ולא משנה אם נוסעים במטוס הזה או ההוא צריכים לדעת לבטל את עצמינו לגמרי להקב"ה ולדעת שהוא דואג לנו על כל פרט ועל כל צעד ושעל.

וזה הכוונה אילו הוציאנו ממצרים ולא קרע לנו את היס דיינו, שיהודי צריך לדעת שהוא נמצא בידיים טובות שזה הקב"ה וכמו שהוא עזר עד עכשיו הוא יעזור הלאה ג"כ ולא צריכים לדאוג איך ומה, וכן הלאה אילו קרע לנו את היס ולא העבירנו בתוכו בחרבה דיינו, כי יהודי צריך לדעת שהקב"ה דואג לו ומסדר אותו כל צעד ושעל שלו עד הרגע האחרון.

....

אומרים בהגדה כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח. לכאורה בשביל מה אנו צריכים לספר זאת כל שנה מחדש ובדיוק איך זה היה ואיפה זה היה, מה זה מוסיף לנו בעבודת השם ית', זקן כל פעם שאתה פוגש אותו הוא מספר לך עוד פעם את הסיפור שלו

בדיוק כל פעם מחדש כאילו שעכשיו זה קרה, אבל אנחנו בשביל מה לספר זאת שוב כל שנה מחדש.

מסופר ששנה אחד בפורים אצל הרבי מלובלין זי"ע לא היה מי שיקרא את המגילה, עד שהגיעו השר שלום מבעלזא זי"ע וקרא את המגילה. וכשגמרו קריאת המגילה הפטיר הרבי מלובלין זי"ע ואמר: את הסיפור הזה כבר שמעתי הרבה פעמים, אבל כמו שאברך הזה סיפור זאת אף פעם לא שמעתי עד היום.

והכוונה הוא, ר' אשר היה אומר אתם רואים את הזקן הלבן שלי המצב לא נהיה יותר טוב אלא יותר גרוע, אי"כ זה שיצאנו שנה שעברה הוא כלום לעומת המצרים שאנו יוצאים משם השנה, אי"כ כל שנה מחדש יש לנו יציאת מצרים חדשה שלא חלמתי שגם משם יש מצב לצאת אי פעם, הבעש"ט הק' אומר למה הקב"ה היה צריך להכניס אותנו למ"ט שערי טומאה ולמה לא היה מספיק רק מ' שערי טומאה, אלא אם היה רק מ' היינו אומרים שמי' אנו צריכים את הקב"ה אבל ט' אנחנו מסתדרים לבד, ומשום הכי הקב"ה הכניס אותנו עד מ"ט שערי טומאה כדי שנידע שחייבים את הקב"ה עד הסוף ואין מקום שלא חייבים את הקב"ה.

ולכאורה מה נפק"מ בעבודת השם מכל הנ"ל? אלא כתוב במגילה וכאשר אבדתי אבדתי, ואיתא בפרי הארץ (קדושים) והחכמה מאין תמצא, בפשטות לומדים שחכמה זה הכי גבוהה שיכול להיות ושם ההתגלות הראשונה וזה מגיע ישיר מאין, אבל הפרי הארץ לומד לא שהקב"ה הוא אין אלא אתה צריך להיות אין, ואין מציאות להגיע לחכמה לפני שאתה לא מגיע למצב של אין, ומאמר הכתוב: והחכמה מאין תמצא, יוכיח – את הענין, שהחכם הוא המכניס עצמו בעיונית החכמה – עד שנעשה כאילו אינו ממש, והיא מלא כל הספרים – שהחכמה תמצא במקום האין כנזכר לעיל.

ולבאר יותר הענין – מדוע החכמה ענינה אין. היא על דרך מאמר שלמה המלך עליו השלום אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני – כלומר החכמה מביאה את האדם להכרה על גודל ריחוקו שהוא אין ואפס נגד ד' יתברך. והוא שכל המתחכם יותר – ומשיג יותר גדולת ד' יתברך, כך הוא היותר אין ואפס נגד גדולתו יתברך, אדם שמחזיק את עצמו ליש אין מציאות שיגיע לחכמה, ומתבטל לגמרי להיות אין ממש, מפני גודל קטנותו וריחוקו מאלקות.

וההתבטלות הזאת נגד ד' יתברך, באה ונמשכת מפני עיונו והסתכלותו, על צחצחות הבורא יתברך שמו – וגשמיות עיונו שלו, שכל מה ששיג האדם, אפילו תכלית הדקות – אשר אפשר להשיג, עדיין גשם גמור הוא – נגד אמיתתו יתברך. וזהו מאמר שלמה המלך אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני – דהיינו שהיה משיג בחכמה גודל ריחוקו וקטנותו. ואדם ישר כזה – אשר כנס כל מציאותו בעומק עיון החכמה האלוקית, בידו להפוך עולמות ממש.

....

אומרים בליל שבת לפני קידוש, עלי ועל כל בני ביתי ועל כל הנלוים עלי ועל כל בני ישראל עמיה, דהיינו בליל הסדר זה עלי קודם כולם צריכים לעשות קדש, דהיינו צריכים לדעת קודם מי אני ואל תהיה השני וההוא אלא תהיה אתה וזה עלי וזה קדש בתחילת הסדר, אבל אם אתה לא אתה אלא אתה רוצה להיות השני אז לא הגעת לאף מקום, ועל דרך עבודה השני רק מראה לך מה שאתה צריך לעשות, אבל לא שתהיה רוצה להיות כמוהו, ולהיות עלי זה קשה מאוד, אבל אם זה מחזיק מעמד דקה זה גם טוב.

וברגע שיש עלי אז יכול להיות ועל כל בני ביתי ואז אפשר כבר לשאול שאלות, אדם ברגע שמכיר מי הוא ויודע שהוא חלק אלוקי ממעל אז הוא יכול להמשיך הלאה, ואז הבני בית

כבר יכולים לשאול שאלות תירוצים הם ממילא לא מקבלים אבל אני יכול לענות שאין תירוצים, וכל זמן שלא ברור לי העניין ועוד שואלים אז אני מתרגז על כולם, וברגע שאני יודע שכל דבר זה גאט ואין תשובות על כלום אין בעיה שישאלו ואף אחד לא יכול לשנות לי את החשיבה שלי.

ואח"כ אפשר להמשיך ועל כל הנלוים עלי ואז עושים שולחן עורך וסעודת אסתר וכדומה, אבל הכל מתחיל מעלי, ועל כל בני ביתי ועל כל הנלוים עלי, וברגע שאנחנו הגענו עד כאן אז אפשר לפתוח את הדלת ולומר ועל כל בני ישראל עמיה ולהכניס את כולם. וברגע שאדם יודע בבירור שיש בורא כל עולמים אז יהיה שפוך חמתך אל הגויים ומשם יתפרדו כל פועלי און. וברגע שעוד ברור לך העניין אתה לא יכול להשפיע הלאה, אם הם לא מושפעים סימן שאתה לא מושפע.

....

יש מושג ואינו מושג, מושג זה דבר שאתה מבין אותו מרגיש אותו מסתדר אתו, אבל האינו מושג אתה לא מבין את זה ולא מרגיש את זה ולא מסתדר עם זה, ורק פתי יאמין לכל דבר רק עם אמונה בלבד, לפעמים יש אנשים שמדברים עליהם כל מיני דברים אסורים, וכמו דוד המלך שדיברו עליו כל מיני דברים אבל הוא המשיך הלאה ולא התייחס כלל למה שמדברים, אבל לפחות תסביר לי למה אתה לא מחפש הסבר, ומה ההבדל בין מושג לאינו מושג.

אלא מושג זה דבר מוגבל, וברגע שלי יש השגה ולך יש השגה ואנחנו נפגשים אז או שאתה מבטל את עצמך או שאני מבטל את עצמי אבל להמשיך ביחד אין מציאות כזאת, וכדי להיות ביחד אחד לפחות חייב לבטל את עצמו בשביל השני, ואם אף אחד לא נכנע הולך מכות ואין מציאות אחרת, בפרט בפסח כל אחד מגיע עם מנהגים שלו מהבית אצלנו נהגו ככה ואצלנו נהגו ככה, ואם כל אחד ימשיך בשלו רחמנות על הילדים, א"כ כדאי שהעסק ימשיך הלאה מישהו חייב לבטל מעצמו משהו ואז יהיה אחדות.

מסופר על חבורה של הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע שהגיעו להסתופף בצל הבעש"ט הק' וכל אחד היה לו משהו אחר שהיה מוצלח בזה. וברגע שהגיעו לשם החליטו שכל אחד ישים את שלו בקופה באמצע שולחן וככה הם בעצם שווים. ואם מישהו לוקח משהו לעצמו אז כולם לוקחים את שלהם בחזרה.

בליל הסדר שואלים שאלות, האם מישהו קיבל פעם תירוץ על השאלות, אלא לפעמים יש קשיא וברגע שיש תירוץ כבר אין שאלה, וברגע שיש שאלה על התירוץ כבר אין יותר תירוץ, בליל הסדר הקב"ה רוצה שיהיה שאלות ושלא יהיה כלל תירוצים ואז יש אמונה, וברגע שמתרצים את השאלות כבר אין אמונה, א"כ כל זמן שיש קשיות יש אמונה, קשיא ותירוץ לא הולכים ביחד, או שיש לך תירוץ או שיש לך אמונה.

והכוונה הוא, שיש מושג ואינו מושג, המושג הוא מוגבל, כשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם צמצום את עצמו בצמצום אחרי צמצום, כלומר חייבים הסכמה שהמוגבל חי מהאינו מוגבל המושג חי מהאינו מושג, בחב"ד קוראים לזה שיש ממלא כל עלמין ויש סובב כל עלמין, ברגע שהולכים רק עם הממלא כל עלמין אז היין הוא יין והחומץ הוא חומץ, אבל ברגע שהולכים עם האינו מוגבל כלומר שהיין חי מהקב"ה אז גם היין וגם החומץ חיים מהסובב כל עלמין, אז מי שאמר לשמן שידליק יאמר לחומץ שידליק.

אותו דבר אדם כל זמן שאנו עסוקים רק עם הממלא כל עלמין אז אפשר לומר סובב אבל זה רק דיבורים ולא מעבר לזה, וברגע שאדם מסכים שהוא כלום ולא נמצא והוא חי רק מהסובב

כל עלמין כי מה אנו ומה חיינו אז חי עם המסובב ולא רק מדבר מזה, ואז אותו חיות שנותן לי את זה ייתן לי גם את זה, כי אדם הוא באמת כלום כי מה אנו ומה חיינו מה חסדנו ומה ישועתנו ומה כוחנו ומה גבורתנו, א"כ מי שאמר לשמן שידליק יאמר לחומץ שידליק תלוי בחשיבה שלך, והקב"ה בכוונה עשה את האדם בצורה כזאת שיהיה מוגבל כי תכלית הידיעה לדעת שאינו יודע, בסובב אדם לא יכול לעמוד שם, ונתנו לך הממלא כדי שתגיע לאמונה שיש מסובב, ברגע שאדם הולך ונתקע במושג אז אלו ואלו דברי אלוקים חיים, וברגע שחיים עם האיניו מושג אז שם הכל אחד באחדות הגמור.

....

הרה"ח רבי חיים בלעך ע"ה היה הגבאי של **האמרי יוסף זי"ע** והחקל יצחק זי"ע. ובאותו זמן יצא הרעיון של הצינות, ונתפסו הרבה אנשים בתוכו, ואחד מהם היה חיים בלעך הנ"ל. והיה להם בכיס קופסה בצבע כחול מקק"ל. והוא היה מלווה את החקל יצחק בהטיול היומי שלו. יום אחד הלכו ביחד החקל יצחק זי"ע ו**כ"ק אאמו"ר זצ"ל** ובאמצע הדרך החקל יצחק סיפור סיפורי צדיקים, ובסוף אמר חיים בלעך לאאמו"ר זצ"ל יענקעלע איין קרוינען אין דו פושקע איז מער ווערט ווי די אלע מעשיות.

דהיינו כשמדברים ממושג אולי אתה צודק, אבל הרי אנחנו מדברים כאן כל הזמן מאינו מושג ושם זה משהו אחר, אבל אנשים שעדיין אוחזים במצב של מושג ועסוקים בלהכניס כמה שקלים בקופסה שם במקום לדבר מהקב"ה. אבל זה הולך רק עם אמונה. וצריכים אמונה לזה כי זה לא כתוב במחקרים אלא בספרי האר"י ז"ל. העולם לא יכול לסבול את זה אבל עם הדרך אפשר לסבול את העולם. להיות במושג ולדבר מזה אין שום בעיה אבל אתה לא חי את זה, אפשר להסתובב ולומר לכולם איזה רבי יש לי ואיזה דרך יש לנו, אבל ברגע שאשתך מציקה לך ואתה צריך לשתוק ברגע שאתה מפנים ועושה את זה שם אתה חי את הדרך ושם אתה באינו מושג וזה כבר משהו אחר.

ממך הכל ומידך נתנו לך, קודם צריכים לדעת שכל דבר מגיע מאתו יתברך שמו, ואחרי זה צריכים לדעת שגם זה שאני מאמין שגם זה מגיע מאת הקב"ה. ומשום הכי אומרים פעמיים הלל בליל הסדר, כי בפעם הראשונה אומרים הלל אבל את זה כולם יכולים לעשות, ואחרי זה אומרים הלל לומר שמה שאמרת מקודם גם זה מאתו יתברך שמו. ויש כאלו שבהלל שאומרים אחרי זה כבר נרדמים, כי קשה להם להודות שהכל מאת הקב"ה.

הוא שכל המתחכם יותר – הוא היותר אין ואפס נגד גדולתו יתברך, בהתחלה כשאני לא מבין כלום אני חושב לעצמי מה קורה כאן שאני לא מבין, אבל הסיבה הוא שאני האין ולא שאין שם חכמה יש שם חכמה רק שאני לא יכול להשיג אותו במוח שלי, אצל הקב"ה יש חכמה אנת הוא חכים ואנת הוא מבין, רק אני זה האין ואני לא יכול להשיג אותו, א"כ כל פעם שאני לא יכול להשיגו הוא לא כי הקב"ה הוא אין אלא אני זה האין.

ומתבטל לגמרי ממש – מפני קטנותו ורחוקו מאלקות, וזה כי הוא יודע שיש אינו מושג, מפני עיונו והסתכלותו, **צחצחות הבורא יתברך שמו – וגשמיות עיונו**, והסיבה הוא כי אתה מסתכל במושג והקב"ה הוא אינו מושג, ובאמת אין מציאות להגיע לשם רק באמונה, **כל מה ששיג תכלית הדקות** לא משנה מה הדבר הכי מופשט שאדם יכול להשיג, ברגע שאדם משיג אותו **עדיין גשם גמור הוא נגד אמתתו יתברך**, וזהו **והיא רחוקה ממני**, כי כל זמן שאדם רוצה לדעת והיא רחוקה ממני. **ואדם ישר כזה בידו להפוך עולמות ממש**. ברגע שאדם יודע שכל מה שהשיג הוא רק מושג ועוד לא הגיע לאינו מושג אז בידו להפוך עולמות ממש.

אדם שחי עם המושג אז אין ישועות, אדם שחי עם האיננו מושג אז הוא מרחיב את הישועות שלו. וזה הכוונה אילו הוציאנו ממצרים ולא קרע לנו את היס דיינו, לכאורה הרי כולם רוצים כאן להרוג אותנו ולמה זה דיינו. אלא אם אנחנו במושג אתה צודק, אבל כדי להבין שגם מה שאנחנו מבינים שזה לא אנחנו אז הקב"ה מביא אותנו למצב של איננו מושג שזה קריעת היס שזה כרגע מול עינינו, ואז אפשר להגיע להכרה שכמו יציאת מצרים נדמה לנו שמבינים אבל בעצם אנחנו לא מבינים את זה כלל, א"כ הקב"ה יעזור לנו גם הלאה.

ואחרי זה שכבר נקרע לנו היס ולא העבירנו בתוכו בחרבה דיינו, אבל לכאורה הרי המצרים יכולים לרדוף אחרינו, אבל איך הקב"ה קרע לך את היס את זה אתה כן מבין ברור שלא, א"כ כמו שאתה לא מבין את זה אז גם את זה ג"כ לא ואז זה דיינו, וכן הלאה יצאנו ממצרים אבל מה נאכל עכשיו במדבר, וע"ז התשובה מי הוציא אותך ממצרים מי קרע לך את היס, א"כ כמו שאתה לא יודע את זה אז גם הלאה כן, א"כ עבודה שלנו הוא להעביר את המושג לאיננו מושג, ואז האיננו מושג כבר נהיה לך מושג, ואז עוד פעם צריכים להפוך את המושג לאיננו מושג, וככה זה ממשיך כל הזמן.

וזה הכוונה במגילת אסתר, אם אנחנו הולכים במושג אז כאשר אבדתי אבדתי, אבל עכשיו צריכים ללכת עם האיננו מושג ואז יהיה מצב לגעת בראש השרביט, מה ההבדל בין מושג לאיננו מושג, אלא מושג יש לך רק כמה שאתה משיג ומעבר לזה אין לך, אבל באיננו מושג אפילו שאתה נוגע רק בקצה השרביט יש לך כבר את כל העסק אצלך.

יום ב' חול המועד – יז' ניסן – אחרי מעריב

איתא בפרי הארץ (קדושים) והוא שכל המתחכם יותר – הוא היותר אין ואפס נגד גדולתו יתברך. כתוב החכמה מאין תמצא, אין של מי מדברים, בפשטות מהאין סוף ב"ה, אומר הפרי הארץ שמדברים מהאין שלך.

יש מושג ויש אינו מושג יש חכמה תתאה ויש חכמה עילאה, שלמה המלך אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני כי הוא רצה להגיע לחכמה עילאה, אבל אתה צריך להיות לפני זה אין ולהבין שהחכמה שלך מוגבלת וזה חייבת להיגמר באיזה שהוא מקום, כמה שאתה יודע אתה יודע ותו לא.

אמרנו שבליל הסדר יש שאלות אבל תשובות אין לנו. כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה מספר שהיה ראש ישיבה אחד שהסתובב הלך וחזור כולו תפוס במחשבה, שאלו אותו מה קרה, וענה יש לי מהלך חדש בסוגיא רק חסר לי הקשיא. כלומר הקשיא הורס את התירוץ והתירוץ הורס את הקשיא, בעבודת השם ית' זה בדיוק הפוך כל קשיא מביא לך לדעת שתכלית הידיעה לדעת שאינו יודע, וכל זמן שלא מסתדר לך אז חייבים להיכנס לאמונה, כל זמן שאדם תפוס במושג אין מציאות להגיע לאינו מושג.

כשאנחנו במושג אז או שהמושג מזיז לי את השאלה או השאלה מזיז לי את המושג. אנשים שמתווכחים זה רק במושג, כשם שפרצופיהם שונות כך דעותיהן שונות. החיבור לא יקרא אף פעם, או שכל אחד יישאר בשלו, או שאני יפרך את שלך ואתה את שלי. כל זה הוא כשחיים במושג, אבל המושג הוא ממלא כל עלמין וצמצום וצריכים להגיע משם לאינו מושג ולסובב כל עלמין, וכמו אש ומים נכון שכולם מגיעים מאינו מושג ושם מסתדרים אבל כרגע הקב"ה צמצום את עצמו חלק במים וחלק באש, ואז הם לא מסתדרים כלל ואז או שהמים יכבה את האש או האש יאדה את המים, אין מציאות שהולכים ביחד.

אבל אומר האר"י הק' איך יתכן שהעולם קיים, הלא העולם מורכב מאש מים רוח ועפר ואף אחד לא מסתדר עם השני כלל ואיך יש קיום לעולם, המים מכבה האש הרוח מפזר את העפר וכן הלאה. אלא יש אינו מושג ששם כולם מסתדרים אחד עם השני, רק למטה במושג שם הם לא יכולים להסתדר אחד עם השני.

רבי חנינא בן דוסא אמר מי שאמר לשמן שידליק יאמר לחומץ שידליק, הכוונה הוא שהיה חי לא שהשמן דולק אלא הקב"ה הכניס חיות מאין סוף ב"ה שמזה השמן דולק, והקב"ה לא הכניס חיות בחומץ שידלק, ואז אם אתה חי רק עם הממלא כל עלמין אז השמן דולק והחומץ לא דולק, וברגע שחיים עם הסובב כל עלמין אז גם החומץ יכול להידלק, אחד שחי רק עם המושג אז החומץ לא יכול להידלק וברגע שחיים עם האינינו מושג אז גם החומץ יכול להידלק.

איתא במאור ושמש אדם עם אמונה יכול להפוך כסף לזהב. והכוונה הוא כנ"ל, אם אתה חי רק עם המושג אז החיות שיש בכסף אין בזהב ואז כסף הוא לא זהב, כי החיות שהקב"ה צמצום הוא רק בשביל כסף ולא בשביל זהב, והחיות שהקב"ה הכניס בזהב אין בכסף, וברגע שאדם חי שכסף הוא לא כסף אלא שיש בתוכו אינו מושג וסובב כל עלמין ואור מקיף, אז אותו סובב שהקב"ה עשה כסף יכול לעשות זהב.

ושמעתי מהרב הקדוש האבדק"ק נשחיו זצוק"ל שעל ידי האמונה, יוכל האדם להחיות מתים, ולהפוך כסף לזהב, ולשנות כל דרכי הטבע, וגם מי שיש לו אמונה האמיתית, אינו מתירא משום דבר, ולא יזיקנו שום דבר, שעל ידי האמונה, האדם ממשיך עליו נועם אור

אלקותו יתברך. כי אז הוא ממשיד חיות מהמקיפים לממלא כל עלמין וממילא יכול לעשות כל מיני דברים.

ואיך מגיעים לזה, אלא מסביר **העבודת ישראל** ממך הכל ומידך נתנו לך, ממך הכל זה כל אחד יכול להגיד לך וזה עוד במושג, ומידך נתנו לך נקרא לדעת שגם האמונה שיש לי הוא לא שלי אלא מגיע מהסובב כל עלמין. אדם יש לו שתי מצבים, מסתדר לו ולא מסתדר לו, ברגע שמסדר לו אז הוא במושג ובממלא כל עלמין ומידך נתנו לך ואז אם הקב"ה נותן לי מאה הוא לא יכול לתת לי יותר, ולמה לי לא ולו כן, זה שאלה טובה אבל רק כשאתה חי מושג, אנשים חיים מה אני לא מאמין, אבל אדם צריך לדעת שאם הקב"ה לא נותן לך את האמונה אז אין לך שום אמונה, דוד בא עד ראש, בדרך לעבודה זרה הוא הגיע להכרה שגם מיעט נקודת אמונתו בו יתברך הוא ג"כ מאתו יתברך, אפילו אמונה אין לו.

אדם לא יכול להגיע לבד לאינו מושג הקב"ה חייב להביא אותך לשם, וזה על ידי שיש לך דברים שכן מסתדרים לך ויש לך לעומת זאת דברים שלא מסתדרים לך, אדם שחי שהשגה הוא ממנו אז אתה מגביל את השגה שלך, ואז הוא חייב להביא לך משהו שלא מסתדר לך ואז אתה רואה שאתה חייב את הקב"ה בכל מצב גם באינו מושג וגם במושג, ואז יש מציאות להשיג את האיני מושג. הקב"ה עשה אותך מוגבל כדי שתידע שאתה מגיע מאינו מוגבל.

הסימן אם אתה בדרך או לא, תלוי מה קורה בשעת לחץ ומה קורה עם חברים, וברגע שאדם כשמגיע לאינו מושג לא נשבר שם סימן שיודע ומחבר שהמושג מגיע מאינו מושג, והאיני מושג מגיע למנף אותך שהמושג זה לא אתה אלא הקב"ה. אדם שחי במושג אז נשבר שלכולם יש ולי אין, ואני עוד יותר טוב מהשני ואז למה לי אין כלום ולהם כן יש מה שרוצים.

וזה לא נודע שיש לנו כל הזמן, כי הנודע הוא זה ששובר את האדם, כי היות שאתה מסודר ואז פתאום משהו לא מסתדר אז אדם נשבר, אפריקה ישראל נפל ואז אנשים נשאר בלילה אחד בלי מכנסיים, ובעצם אדם נשבר מהנודע כי הוא ידע שהוא בעצם מסודר ופתאום הוא לא מסודר, אבל הקב"ה לא רוצה שלא יהיה לך מסודר, אלא הוא רוצה שאתה תראה שאני נותן לך את הסדר, אדם שחי את המושג חי בנתק וחי בעולם משלו, כשמסתדר לך אתה חי עם הקב"ה וכשלא מסתדר לך אדם נהיה ברוגז על כל העולם ובצדק.

יש אנשים שחיים כשהולך להם חיים בגאווה וכשלא הולך להם חיים בייאוש וככה חיים שבעים שנה, שבועיים ככה ושבועיים ככה יום ככה ויום ככה שעה ככה ושעה ככה, אנשים נכנסים לחתונה אחד אומר שלום הוא בגאווה השני לא עונה לו הוא בייאוש, אבל עבודה הוא מזה שאני פוגש אחד שלא אומר לי שלום אני לומד שזה שכן אומר לי שלום שזה לא הוא אלא הקב"ה, א"כ זה שלא אומר לי שלום עזר לי לחיות עם המסובב כל עלמין.

אני ישבתי עם חילוני דוקטור גדול, ושאלתי אותו איזה תאריך הוא פנוי להיפגש, מיד הוא פתח את היומן שלו ונתן לי תאריך. אבל מיד אני הסתכלתי בלוח שנה וראיתי שזה יום כיפור, אמרתי לו שאני לא יכול באותו יום, אז אמר לי הדוקטור סליחה אני לא מתמצא מה זה יום כיפור בבקשה. אבל לפי הדרך זה מלמד אותי אם אני הייתי נולד איפה שהוא נולד גם אני לא הייתי יודע מה זה. א"כ דווקא ממנו למדתי שגם מה שאתה יודע ומכיר יום כיפור זה לא אתה אלא הקב"ה שמרחם עליך ונותן לך. **הפרי הארץ** אומר שצריכים לדעת שאני במקום הזה הייתי יותר גרוע ממנו.

כתוב עולם שנה נפש, הכוונה להתחבר איפה שאתה נמצא עם עצמך, ולהתחבר עם הזמן שלך, כמו ערב פסח ערב שבועות, וגם להתחבר לאנשים ולחבק אנשים אפילו אלו שמציקים אותך,

מקום נקרא אתה רוצה לשלוח את הבן שלך לשיבה אחד אבל הוא רוצה מקום אחר, ואתה בטוח שבמקום השני הוא לא יצליח כמו במקום שאתה היית רוצה, אז יש לך עבודה שלא יהא לבך חלוק על המקום, ויעננו כמה שנאמר לכאורה למה צריכים פסוק לזה הרי זה בעצמו פסוק, אלא אדם אומר אם אני לא הייתי עולה על האוטובוס הזה לא הייתי מגיע למירון, אלא הקב"ה מתכנן כל דבר וככה חייב להיות, ולהגיע לזה הוא רק על ידי ויעננו אז אתה בהכרח מגיע לזה.

אדם שחי בצמצום הוא חייב להגיע לאין כניסה ולסוף הדרך. החדשות שיש כל הזמן באותו רגע זה חס ואחרי זה הוא כבר לא מעניין לאף אחד, כרגע אתה יודע שזה היה ברחוב השניים ולא בצד הזה אלא ממול, וזה לא קרוב אליך אלא רחוק ממך, וברגע שיודעים כל החדשות ויודעים שתפסו אותם מיד אדם כבר עסוק במשהו אחר, אין מציאות לחיות מושג ואינו מושג, אדם שחי רק מושג אז כשזה מגיע לאינו מושג אדם מתבלבל, רק אדם שמחבר ביניהם וחי שהמושג מגיע מאינו מושג אז הוא מסתדר בכל מצב. בליל הסדר שזה מושג ואז מגיע קשיות שזה אינו מושג אבל זה ללמד אותנו שגם המושג הוא לא שלי אלא מהקב"ה. כי הממלא מגיע מהסובב כל עלמין.

אומרים בהגדה אילו הוציאנו ממצרים ולא קרע לנו את היים דיינו. לכאורה הלא פרעה מאחורינו ואילו לא קרע לנו את היים האם היה מצב לומר דיינו הלא עכשיו זה מצב של חסר אונים ואיך זה דיינו. וכן הלאה אילו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרינו בתוכו דיינו, הלא המצרים נכנסים והולכים להרוג אותנו ומה יהיה כאן. וכן הלאה אילו שקע צרינו בתוכו ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה דיינו, אבל הלא נמות מרעב כאן.

אלא אדם רוצה לראות כבר חמישה דורות ואיך מחתנים אותם ואיך אתה עובר אותם, אלא ברגע שהקב"ה הוציא אותנו ממצרים זה מושג, ואיך אדם רוצה לדעת מה יהיה כאן, אבל איך הקב"ה הוציא אותך משם אתה כן מבין, א"כ רק מאינו מושג שומעים את המושג, עכשיו קרע לנו את היים אבל מה יהיה המצרים מאחורינו, ואז אמר הקב"ה תכנסו בלי לשאול שאלות, ואז באים להכרה שהמושג הוא אינו מושג, ואח"כ שאלו מאיפה יהיה לנו אוכל, אבל עד עכשיו כן הבנתם איך שהדברים עובדים, א"כ הבעיות הוא דווקא מזה שאתה מבין ולא מזה שאתה לא מבין.

ההנהגה הישראלית הוא שהאינו מושג הוא לית אתר פנוי מיניה אין מקום בעולם שהקב"ה לא נמצא שם, אצל גוי אין כזה דבר שיש אינו מושג ואני צריך להאמין בזה ואני לא יכול להשיגו, וכשאדם נפגש עם אינו מושג הכאב הוא מהנודע ולא מהלא נודע, הלית אתר פנוי מיניה לא שורף שם אדם חי, רק אדם לא מוכן לשחרר שיש כזה דבר אינו מושג ואמונה, ואדם צריך לדעת אפילו מה שהוא יכול שלית ליה מגרמיה כלום וזה לא אתה בכלל, ולא לעשות כלום זה הפקרות, אלא צריכים לעשות ולדעת שזה לא אני אלא הקב"ה, לשבת בבית ולא לעשות כלום זה הפקרות.

דברנו על קין והבל, קין זה מושג והבל זה אינו מושג, בהתחלה יש קין שזה מושג אבל ההבל מפריע כי יש אינו מושג, אחרי זה כשיש מצב של הבל שזה אינו מושג הקין מפריע כי יש דברים מושגים ג"כ. יש אנשים שהם קין תכליתי טכני מסודרים, ויש אנשים שהם הבל באצילות מתפללים עד ארבע העיקר שהאישה יחכה בסבלנות, בסוף הקין יסדר אותו, הקין יהרוג את הבל והבל תמיד יקבל כאבי ראש מקין.

אדם שחי במושג שזה מגיע מאינו מושג אז הקב"ה יכול לתת לך עוד מושג, אבל אדם שלא חי עם הקב"ה במושג אין מציאות להביא לו עוד מושג, נתתי לך רישיון נהיגה ואתה עושה

תאונות כל הזמן אייכ בשביל מה להמשיך לתת לך רישיון, הקב"ה בוחן אותך כשהוא נותן לך מושג מה תעשה עם זה, אם אתה תשמע שם במושג את הקב"ה שלית אתר פנוי מיניה אז הוא יכול להביא לך עוד מושג, השאלה האם אתה חי לית אתר פנוי מיניה סתם לומר כן או שאתה באמת חי ככה שיש כאן סובב ולא רק ממלא כל עלמין.

כתוב שבלייל הסדר המלאכים יורדים מלמעלה לשמוע את הסדר כאן בעולם הזה, לכאורה הרי שמעו זאת שנה שעברה ובשביל מה לשמוע עוד פעם. אלא המלאכים יש להם רק מושג ומה שהקב"ה נותן להם ולא יותר מזה, רק בני ישראל הם יכולים להגיע מהמושג לאינו מושג, אייכ המלאכים באים לשמוע אותנו מה אנחנו חדשנו משנה שעברה ולאיזה עוד אינו מושג הגענו השנה, כעת יאמר ליעקב מה פעל קל, אייכ המלאכים יורדים כאן למטה לשמוע מאתנו חדש מהקב"ה, כי אנחנו יכולים להשיג אינו מושג מה שהם לא יכולים להגיע לשם כלל.

המלאכים אומרים קדוש ובה נגמר השליחות, אבל בני ישראל יכולים לומר קדוש קדוש קדוש, אנחנו אומרים ממלא כל עלמין וגוי כל עלמין ותחות כל עלמין וזה לא מזיז אותנו כלל, הרה"ק רבי זושא זי"ע כשאמר כשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם מיד התעלף. אבל הבעל התניא אומר אנחנו אומרים כל הנ"ל וזה לא מזיז לנו כלל.

מסופר שהבעל התניא היה באיזה חתונה, והיה שם בדרך, ולא רצה להגיד על הרבי כלום. שאל אותו הבעל התניא למה אתה לא אומר עלי כלום, ענה הבעל התניא אל תפחד. אמר הבעל רבי עם מה אתה יותר גדול ממני, ממה נפשך מה שאני יודע גם הרבי יודע, ומה שהרבי לא יודע בטוח שאני לא יודע, ואלא מאי מה שאתה יודע ואני לא יודע בזה אתה יותר גדול ממני, אבל מה שווה מה שאתה יודע לעומת מה ששנינו לא יודעים.

מה שהרבי יודע זה מושג ומה ששנינו לא יודעים זה אינו מושג. נכון באינו מושג שנינו שווה אבל הדרך לשם יש הבדל גדול, כי מי שיודע יותר הוא צריך לבטל הרבה יותר ממי שלא יודע כלום, כי אדם פשוט אין לו מה לבטל הוא באמת לא יודע כלום. ואדם שמבטל יותר הוא משיג יותר, ועל ידי הביטול אדם הופך את הגשמי לרוחני, וברגע שיש כאב יותר יש שם ביטול יותר, והכאב יתר שיש לי הוא בגלל איזה גאווה שאתה לא רוצה לשחרר שם, וכשמבטלים יותר משיגים יותר.

אדם שמבטל מוריד לבוש מהממלא, כי הממלא הוא מלא לבושים ובכל ביטול מורידים לבוש אחד, אבל באינו מושג שם אדם לא יכול לעמוד יותר משניה אחד, הביטול הוא תהליך לעבור מחומר לצורה ואז אפשר להחזיק את המוח יותר זמן, ואז אדם מסוגל לתפוס את עצמו יותר מהר, חייבים להשיג ולבטל ובלי זה אין לך מה לבטל. מלאך מה שיש לו יש לו ותו לא ואין לו מה לבטל, אדם ירד לעולם להשיג ולבטל.

כל שנה אדם משיג ואחרי זה מבטל ואז מקבל השגה חדשה ואני מכניס את הקב"ה במקומות שלא הכנסתי אותו שנה שעברה, ואת זה המלאכים רוצים לדעת ולראות. אבל חידש ר' אשר שזה עובד עם השפל שלך, כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח, לכאורה הרי כבר סיפרתי שנה שעברה ומה עכשיו, אלא כל שנה אני מגלה עוד יותר את השפלות שלי ואז אני מגלה עד כמה הקב"ה נותן לי כל דבר. והיה תופס את הזקן שלו ואמר אתם רואים את זה המצב רק נהיה יותר גרוע ולא יותר טוב. דהיינו במשך השנה אדם מגלה עוד מקום ועוד מקום ששם הקב"ה ג"כ נמצא.

שאלו את ר' אשר איך זה שצדיקים רואים על השני מה הוא עשה ועל איזה עבירה הוא עבר. והסביר שצדיקים חיים עם השפל שלהם וממילא יודעים שמצדם הם לא עושים כלום ומה שיש להם זה רק הקב"ה שמרחם ונותן להם כל הזמן, ואיפה שהם לא חיים עם השפל שלהם שם לא רואים את הקב"ה. והקב"ה רוצה לזכות אותם לראות עוד יותר את השפל שלהם ואז הם רואים על השני מה הוא עשה אבל לא כדי לתת לו מוסר ולהוכיח לו על זה אלא כדי ללמוד את השפל שלך עוד יותר.

הרה"ק רבי זושא זי"ע אמר על עצמו מה יהיה כאן, וברגע שראה על השני איזה עבירה שעבר אמר אם אני הייתי שומע את הקב"ה לפני זה הוא לא היה עובר את זה ומוסכן שהוא צריך לעבור את זה. אחד שהוא לא צדיק דהיינו הוא לא חי עם השפל שלו לקשר בורא אז אי אפשר להראות לו את השפל של השני, אבל הצדיק שחי בשפל שלו קשר בורא אז אין בעיה להראות לו מישהו אחר כי גם שם הוא ילמד לקשר בורא, אחד שלא צדיק בשפל שלו הוא מאשים את כל העולם אז בטוח בשפל של מישהו אחר.

א"כ כל אינו מושג מגיע לחזק לי את המושג שממך הכל ומידך נתנו לך, ואדם חייב לעבור את התהליך הזאת כל הזמן וכל שנייה מחדש. מאשפות ירים אביון, יש אנשים שכדי להרים אותם להקב"ה צריכים כמה אשפות ולא מספיק אחד, צריכים עיקולים גם מביטוח לאומי ומעוד כמה להזיז אותי.

האינו מושג לא מגיע כדי לא לתת לך אלא כדי שתבין שמה שיש לך הוא לא שלך אלא של הקב"ה, אדם שלא רצח אף פעם יכול להסתובב ולומר אני לא רוצח, אבל אף פעם לא היה לך כזה ניסיון, אבל ברגע שאתה גונב אז אתה חי שבעצם הייתי יכול לרצוח מישהו ואם אני לא עושה את זה הקב"ה עוזר לי לא לעשותו, דהיינו מהאינו מושג אני מגיע שמה שכן מסתדר לי זה גם לא אני אלא הקב"ה, היינו טעמא דשופר והיינו טעמא דמגילה וכן הלאה.

יש תא שמע ויש תא חזי, כרגע אנו חייבים להאמין שבתוך החומרי יש רוחני, לעתיד לבוא שהקב"ה יבטל את החומרי אז יראו בתוך כל החומרי מיד את הגשמי וזה תא חזי. אבל אפילו שהממלא יהיה גלוי יש שמים ויש שמי שמים. וברגע שאדם שומע בתוך כל מושג שיש שם אינו מושג שמחיה אותו, בזה הוא מרחיב כל פעם עוד נקודה לראות שם את הקב"ה, וזה נקרא הרחבת הדעת, שאני מרחיב את הקב"ה גם בדברים שמסתדרים לי שבכל מקום יש לית אתר פנוי מיניה גם איפה שהולך לי, והכל מתחיל אצלי ברגע שזה ברור אצלי אז יכול להיות שיכירו וידעו כל יושבי תבל. אלפים ורבבות יהודים מחכים לך וברגע שאתה מתרומם אזי כולם מתרוממים. אדם חייב כל הזמן לנסות להיות מסודר והקב"ה יביא אותך לאי סדר להראות לך שהסדר שלו ולא שלך.

התולדות אומר שבליל הסדר קיבלו בני ישראל את כל המוחין בפעם אחד מה שצריכים לעבוד על זה אחרי זה ארבעים ותשע יום, ולמעשה למחרת איבדו את זה. למה, כי נפש זה דבר שצריכים לבנות אותו ואי אפשר בפעם אחד. ולמה הקב"ה עשה את זה ככה, ועי"ז התשובה דבר ראשון הקליפה של מצרים הייתה כ"כ חזקה שלא היה מציאות לצאת לבד ולראות את הקב"ה והיה חייב להכניס אותם מיד לכאלו מוחין שיוכלו לצאת משם, וגם אומר **המגיד ממעזריטש זי"ע** כדי שיהא מצב שיוכלו לקלוט את הקב"ה אחרי ארבעים ותשע יום היו חייבים לתת להם המוחין מיד ואז יישאר רשימה לאחרי זה וככה יוכלו להגיע לקבלת התורה.

בהתחלה הקב"ה הוציא אותנו ממ"ט שערי טומאה, ואם היו נכנסים ח"ו לנו"ן שערי טומאה לא היה מציאות אף פעם לצאת משם, תכלית הקב"ה הוציא אותנו ועבדנו ארבעים ותשע

יום וקבלנו את התורה עכשיו הקב"ה יכול להוציא אותנו גם מנו"ן שערי טומאה, עכשיו חייבים לעבוד ואין כבר יותר תירוצים.

אדם מתחיל את היום הוא מצד עצמו חייב לעשות סדר ובסופו של דבר זה לא יהיה מסודר, אבל לא צריכים להיבהל מזה כי הקב"ה רוצה שתיידע מזה שאני זה שעושה לך את הסדר וזה לא אתה כלל. פעם אחד נסעתי לאיזה מקום ונתקעתי בטורקיה לכמה שעות, בבוקר הסתכלתי מהחלון וראיתי אלפי ערבים יוצאים מהבית לכיוון בתי ספר, אפשר לומר איזה תיקונים איזה כפרה וכדומה, אבל לפי הדרך שום דבר לא יהיה מסודר בסופו של דבר. יש כאלו שמחפשים מקומות מסודרים ושם מסדרים אותך מאם וילד עד הקבורה עם תכריכים, כאן שום דבר לא יהיה לך מסודר.

היה לי סיפור עם אברך שהזמין מישהו ליל הסדר. ולמחרת שאלתי אותו איך היה עם אותו יהודי. ואמר לי שהמוח שלי לא היה במקום, כי היה שם בעיות של יין נסך, ולא רק זאת אלא באמצע הסדר עוד יצא לדבר בטלפון ואז נהיה לי בעיה עוד יותר מסובך ולא ידעתי מה לעשות. אבל עניתי לו יהודי כזה שמגיע אליך לליל הסדר אז הוא בעל תשובה ורוצה לעשות תשובה ובמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו ואז היין הוא כבר לא יין נסך, אבל היות שאתה הסתכלת עליו כמו גוי ומחלל שבת אתה בעצמך גרמתי שיצא החוצה ויחלל את השבת.

ולמעשה או שלא ישתה ארבע כוסות העיקר לא לבייש יהודי, או שישתה וילך הלאה, או שיעשה סדר עוד פעם אחרי שאותו יהודי הלך הביתה.

דברנו מבת קול, אדם הולך ביער וצועק אז שומע בחזרה הד שאומר אותו דבר שהוא אמר, וההסבר הוא איך שאתה מסתכל על כולם ככה זה חוזר אליך, אדם שחי גאט אז כולם ישדרו לך בחזרה גאט, אדם שחי משוגע אז כולם ישדרו לך בחזרה משוגע, מה שאתה חושב ואיך שאתה חושב ככה תקבל בחזרה. מחשבות של האדם מוציאים הד בדיוק כמו הקול שלנו, מה שאתה חושב זה מה שאתה תשמע אחרי זה.

האינו מושג מביא לאדם עוז וחדווה במקומו ושמחה, וזה כמו עוד מנת חיסון. וכל פעם שמגיע לאדם אינו מושג הוא חייב לשמוח עם זה. עד גיל שלושה עשרה אדם עסוק עם טכני וזה קין, ומגיל שלושה עשרה נכנס לאדם הבל, ומאז יש מלחמה ואדם לא יודע מה לעשות ומתחיל להאשים ההורים הרבי הדרך חברים וכן הלאה. כי אדם רוצה להישאר בקין ולא רוצה הבל, עד שבאים לספינקא ולאט נהיה איזון בין קין להבל. ואז הקין נכנס להבל ונהיה שילוב וזה שלימות האדם בעולם.

יום ב' חול המועד – יז' ניסן

שאלו את ר' אשר איך אפשר לצאת ידי חובת אכילת מרור עם חסה, הלא מתוק הוא ולא מר בכלל. וענה שלא צריכים להרגיש את המרירות שלנו אלא המרירות שלו, כל זמן שמתוק לי כאן אני לא חושב כלל על המרירות שלו בכלל, הקב"ה כבר מחכה אלפי שנה שאדם ידע עד כמה קשה לו ומר לו, ובינתיים אדם הולך ומנסה להוציא מהקב"ה כמה שיותר ומסכים גם להרגיש קצת את המרירות שלו ולא מעבר לזה. א"כ אם היינו אוכלים במרור רק את החזרת אז היינו מסתובבים הקב"ה עשיתי משהו בשבילך ג"כ, ומשום הכי אוכלים מתוק כי הקב"ה רוצה שאתה תרגיש מה אני מרגיש במרור שלי.

לפעמים אתה עושה פגישה עם אדם ואתה מנסה לזהות האם יש כאן כיוון של עסקה ואם לא מיד אתה שם אותו ברשימה דחייה שלך. אותו דבר אנחנו מתעלמים מהקב"ה כל הזמן, והוא רוצה שאתה תרגיש איך אני מרגיש כשאתה מתעלם ממני. לפעמים אני יושב עם אנשים ובסוף גורמים לי כאב גדול, אפשר לקחת את זה ולהתרגז ואפשר לקחת את זה לעבודה שהקב"ה רוצה לזכות אותך שאתה תרגיש מה אני מרגיש, וזה נקרא לקחת את המושג לאינו מושג ואז אפשר לקבל רעיונות חדשים ג"כ. וברגע שאדם עוד עסוק עם השני אין מצב ומציאות להתקדם הלאה בעבודת השם.

האמת הוא שאנו אוכלים מרור כדי להרגיש את המרירות שהיה לנו במצרים, אבל זה לא תכלית העולם כי הרי הקב"ה ברא את העולם ואלפיים שנה היה תוהו ובוהו בלי שום תורה, ועבר דור הפלגה ודור המבול ויצחק ויעקב ויוסף ובסוף רק חמישית יצאו ממצרים והיו מוכנים לקבלת התורה, העיקר הוא שתרגיש את המרירות שלו שלא רוצים להכיר בו, כל מרירות שיש לאדם הוא כדי שתרגיש ותגיע למרירות שיש לו מאתנו, ברגע שאדם רוצה זהב שזה חסר שיש לו הוא רוצה שתגיע אליו, וברגע שאדם יחיה עם הקב"ה הוא כבר ייתן לך כל מה שאתה צריך, אבל אדם שחי רק את המרירות של עצמו ולא של הקב"ה לא עשינו שום דבר, ומשום נותן לך לאכול חסה שזה מתוק ככה תרגיש את המרירות שלי.

ר' אשר היה אומר הבחירה של האדם הוא במחשבה, בדיבור חייבים את הקב"ה ד' שפתי תפתח, וכן במעשה אדם יוצא לדרך ונתקע בפקק אתה יכול לרצות עד מחר אבל אתה תקוע, הבחירה שלנו הוא במחשבה, לראות האם זה מציאות או סיבה, אדם לפעמים מקבל משהו מהקב"ה אבל קצת פחות ממה שביקש, ואז אומר לעצמו רבש"ע אם אתה יודע לתת תן עד הסוף לה חסר קצת, אלא הקב"ה רוצה שתידע שאני זה שנותן לך את זה, אבל אדם מסתובב שהכל שלו ומגיע לו וכועס על שחסר לו קצת ממה שרצה לקבל מהקב"ה.

מסופר כשישראל עשה שלום עם מצרים, ישב בגין עם סאדאת ואמר שהוא רוצה לעשות שלום ויהיה סחר וגבולות פתוחות וכן הלאה, ואמר שהוא מוכן לתת לו בשביל זה את סיני. ואז אמר סאדאת זאת אומרת אתה רוצה לעשות שלום ויהיה מהיום והלאה ככה וככה, בסדר אבל מה אתה נותן לי בשביל זה, אמר לו בגין מה זה נקרא את כל סיני, אמר לו סאדאת זה יש לי כבר ומה עוד אתה נותן לי. ככה בערך אנחנו מדברים עם הקב"ה. כל מה שיש לנו זה כבר שלנו ועסוקים עם מה עוד הקב"ה נותן לנו.

הקב"ה ברא את העולם בהגבלה כדי שיהא נבראים, כי בלי הגבלה כולם היו בטלים להקב"ה ולא היה כלל בעולם אני ואתה, וכדי שיהא בורא ונברא חייבים צמצום לאורו יתברך, למעלה באין סוף זהב וכסף אותו דבר, אבל כאן למטה בצמצום יש זהב בכלי נפרד וכסף בכלי אחר, כאן למטה זהב לא יכול להיות כסף וכסף לא יכול להיות זהב. אומר **המאור ושמש** שעל ידי אמונה יכול אדם להפוך כסף לזהב וכן להיפוך. כי תלוי איך אתה מסתכל על כל דבר, אדם

שחי שהחיות שיש בזהב הוא לא יותר מסיבה אז יכול להיות זהב לכסף וכן להיפוך, ואז מי שאמר לשמן שידליק יאמר לחומץ שידליק, אדם שחי שהשמן דולק אז חומץ לא יכול לדלוק, אבל אדם שחי שזה הקב"ה שנותן חיות לשמן שידליק, אז יכול לתת חיות גם לחומץ שידליק. אות חיות שמחיה זהב יכול להחיות כסף.

כתוב אדם אין לעבוד את האדמה. הכל היה מוכן הגשם מלמעלה הדשא עמדו בפתח לצאת, וחיכו לאדם שיעשה את החיבורים מכל דבר להקב"ה שזה עבודת האדם בעולם, אתה יכול לשבת בבית ולהגיד תהילים שהכל יסתדר אבל בוא נראה אותך שזה עובד, ר' אשר קרא לזה הפקרות, כי חייבים לעשות ואיפה שאתה רואה שאתה לא יכול לעשות שם נכנס תהילים, לעשות בלי תהילים לא עובד תהילים בלי לעשות ג"כ לא עובד, וחייבים שילוב ביניהם לעשות שניהם, אדם צריך זהב כרגע הוא צריך לחשוב כמו שהקב"ה נתן לי חיות לזה תן לי חיות גם לזה, איך הוא יעשה את זה לא משנה לי כלל.

הקב"ה הביא לי קנאה ממישהו, בדרך כלל אני מסדר אותו, אני מכיר יהודי שנסע לחו"ל לאסוף כסף ובסוף לא הצליח והיה צריך לחזור ריק לגמרי. אבל הוא הלך וקנה שמונה מזוודות ונשארו ריקות וככה נסע הביתה. ואמר לעצמו לי כואב שלא עשיתי כלום אבל גם לשכן שיכאב לו שיחשוב שעשיתי הרבה כסף. וברגע שהיה עושה כסף היה חוזר עם תיק אחד ופשוט, אני נהנה כי עשיתי הרבה כסף ואני רוצה שהשכן ג"כ ייחנה שלא עשיתי שום דבר כי אני חוזר במזוודה אחד ויחיד.

מאיפה התחיל הקנאה מאדם הראשון, כי היא נתנה לו לאכול ראשון. ולמה, אומר רש"י שמא תמות היא ויישא הוא אחרת. אומר ר' אשר עוד לא היה אחרת בעולם, רגע לפני לא הייתה קנאה בעולם ומי נתן אותו, אלא היה רק שזה היה קנאת ד' צבאות ועכשיו זה נהפך לקנאה גשמיות. יש עץ הגן ויש עץ הדעת, מעץ הגן מותר לאכול ומעץ הדעת אסור לאכול, לכאורה מה ההבדל ביניהם?

אלא טוב ורע תלוי ברגשות שלנו, הטוב יכול להיות טוב בשבילי ורע בשבילך, ורע בשבילך יכול להיות טוב בשבילי, אבל אמת ושקר לא משתנים אמת הוא אמת לכולם ושקר הוא שקר לכולם, אדם שקם בבוקר ולא מרגיש טוב אז הוא מחכה להרגיש טוב ואז יעשה טוב, אבל פחות ירגיש טוב ופחות יעשה טוב, והעיקר שתקום ותרגיש טוב ואז תעשה טוב, כל עשייה מביא לאדם להרגיש טוב, אדם שקם וכואב לו הגב אם הוא ישכב הלואה עד הלילה כל הגוף שלו יכאב לו, ובלי דמיונות רק באמת, העיקר תקום ותחיל ללכת וכבר תרגיש טוב.

א"כ בטוב ורע שם אי אפשר לסמוך עליך כי זה תלוי ברגשות שלך, ורק על מישהו אחר שם אפשר לסמוך עליך, כי אתה יודע בדיוק מה קורה עם השני ומי הוא, מכל עץ הגן תאכל שזה הולך על אנשים אחרים שם אפשר לסמוך עליך, אבל מעץ הדעת טוב ורע שזה אתה בעצמך שם אל תאכל כי זה יעשה לך רע עוד יותר, לפני שאכלה מעץ הדעת ג"כ הייתה קנאה כי שום דבר לא בטוח כאן בעולם, אבל לפחות היא שמעה בכל דבר קנאת ד' צבאות, אבל אחרי שאכלה מעץ הדעת אז הסתרתי את קנאת ד' צבאות בתוך לבוש וצמצום אז אין יותר קנאת ד' צבאות ואני רואה אז רק את שלי. ר' אשר היה אומר אל תתן לקנאה להיכנס לנפש שלך ותידע שזה לא יותר מסיבה ולא מציאות כלל.

זמרי בן סלוא ופנחס היה להם אותו קנאה בדיוק, זמרי נפל שם ופנחס הגיע שם לקנאת ד' צבאות, זמרי הלך לקיים מצוה ופנחס צעק לא תעזוב נפשי לשאול, ופנחס ידע שאם הוא לא היה מסוגל להגיע להקב"ה לא היה מקבל את הקנאה הזאת בכלל, וברגע שנתתי לי את זה הוא ממך ואתה נותן לי את הכוחות לעמוד שם ואתה רוצה למנף אותי להגיע עוד יותר גובה

שעד היום הזה ויכפר על בני ישראל. פנחס ידע שמה שהוא עובר עכשיו הוא כדי לחזק בני ישראל עד סוף כל הדורות, וכן כל אחד ואחד לך יש מעבר שלי אין וככה אני יכול לחזק אותך לי יש מעבר מה שאין לך וככה אתה יכול לחזק אותי וככה אנחנו מחזקים אחד את השני, וזה רק ברגע שחיים שהכל זה לא מציאות אלא סיבה מאת הקב"ה.

ואם חוה הייתה תופסת מה שקורה כאן ולדעת שלפני זה ג"כ הייתה קנאה רק קנאת ד' צבאות ועכשיו זה קרה בגללי שאני אכלתי מעץ הדעת ואני גרמתי את זה ולא הייתה נותנת לאדם הראשון היינו חוסכים כל מה שאנחנו עוברים היום. עץ הדעת זה רגשות שזה בלאף, אדם מרגיש מה שהוא רוצה להרגיש, ולדעת מה לעשות ומה לא לעשות ע"ז יש לנו התורה שמדריך אותנו על כל צעד ושעל, אדם שיש לו פחד מכלב הוא חייב לתרגם את זה לפחד ד' ואז ירגיש חירות משהו יזיו אצלך, **האמרי חיים** היה אומר אני לא יודע מה זה אבל אני יודע שזה משהו טוב ומיוחד.

כל אחד שנכנס קצת לדרך יכול להגיד לך כשמגיע כלב מולך צריכים לומר שזה לא הוא אלא הקב"ה, אבל ממך הכל כל ילד יכול להגיד לך עיקר הקושי הוא להגיד מידך נתנו לך שם אנשים נופלים. והקב"ה מביא אותך לשם כל הזמן ועבודה הזו הוא עד זבילא בתרייתא. פוטין יש לו קנאה על אוקראינה והוא לא יכול לשאת את זה, גוי אין לו בעיה הוא לא מסוגל לעבוד עם קנאה להגיע להקב"ה ומיד פתח במלחמה ומוחק אותו, אבל יהודי יש לו כוח להגיע להקב"ה, אבל בתוך כל אחד ואחד יש לו פוטין וזלנסקי בראשו שנלחמים אחד עם השני האם להיכנע או לא.

אמרנו שיש אצל כל אחד קין והבל בתוכו, כל אחד מתחיל עם קין ועסוק בעשייה אבל הבל מפריע ורוצה להגיד תעזוב תבוא לאצילות ויהיה לך הכל, ומיד קין הורג את הבל, הבל זה הקנאה המפריעה כל הזמן לעשייה שלי וקין הורג אותו, אדם לא מסוגל לעמוד שם וממילא הולך והורג אותו, הורגים את הפריץ או את הכלב העיקר אותך אני לא רוצה לראות בעולם יותר, אבל הקב"ה נותן לנו הזדמנות להגיע אליו, שמת אותך בעולם שהוא מלשון נעלם ואין דרך אחרת לראות אותי רק ככה, הקב"ה הכניס אותנו במ"ט שערי טומאה, ולמה לא רק במ', אלא במ' הייתי חושב שאני צריך את הקב"ה ובתשע אני מסתדר לבד ועכשיו הגענו למסקנא שאי אפשר בלי הקב"ה בכלל.

וזה הכוונה חמץ במשהו אסור להשאיר לעצמו אפילו נקודה קטנה כאילו שאני זה שעושה, וברגע שמחליטים ככה אז אנכי ד' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. ואדם צריך לדעת שבעצם הוא גנב ואם הוא לא גונב זה הקב"ה ששומר עליך כל הזמן, אבל אדם שחושב שהוא לא גונב מיד הוא כבר לא עם הקב"ה. והמדד הוא בשעת לחץ ומה קורה עם חברים. בשעת לחץ אדם נכנס לעץ הדעת ולקנאה והולך עם הרגשות ולא עם הקב"ה.

מכל עץ הגן תאכל שם תיידע ותפנים שהשני זה אתה והוא מראה לך את החסרונות שלך, אדם הולך ברחוב אומר ר' אשר מהבית עד הבית המדרש לא פספסת אף אחד, אבל זה בא ללמד אותך את השפל שלך וכמה רחמים אתה צריך כל הזמן, או שאדם יכול להיות עסוק לעשות מחאות על מה שקורה בעיר עם הצניעות ועם עוד כמה דברים, אין מצב ללכת ברחוב וקורה כאן המון פרצות בקיצור יש רשימה ארוכה למה משיח לא מגיע עדיין.

יש רגשות שלי שעולים לי ויש רגשות שג"כ שלי אבל באים דרך אנשים אחרים, אבל כשאני בקטנות המוחין עבודה שלי הוא לדעת שגדלות המוחין זה לא שלי אלא של הקב"ה, אדם בלי חיות של הקב"ה הוא מת, אבל יש איזה פגר שם חתיכת גוף אדם שנמצא שם, אבל ברגע

שהקב"ה מחליט לקחת משם את החיות אז גם את זה אין, בכל מציאות חייב להיות חיות של הקב"ה, ועבודה שלנו הוא למצוא אותו בכל מקום ובכל דבר.

דבר ראשון יש לנו כללים שזה התורה, ושם כתוב לא תקום ולא תטור ולא תשנא את אחיך בלבבך ואהבת לרעך כמוך, הרי כל אחד היה רוצה איזה הנחה על כמה אנשים אבל זה כללי התורה. עד גיל שלוש עשרה אדם עסוק רק עם השני, ואחרי זה אדם עסוק כן עם עצמו אבל הוא משתבש שם ועוד נשאר טיפש בסוף, אבל אדם חייב להרגיל את עצמו לזה ובהתחלה זה באמת קשה מאוד, אחד אמר לי אם הרבי אומר לי לקפוץ מלמעלה למטה זה קל אבל מלמטה למעלה איך עושים את זה, וכאן אותו דבר להתחיל לחיות ככה זה כמו לעלות מלמטה למעלה, אבל בפעם שנייה יש לך כבר עזרה מפעם הראשונה וכן הלאה כל פעם עוד קצת עזרה. וככה אדם בונה לעצמו את המהלך, ולמעשה כולם נופלים רק השאלה מה המרחק התגובה שלך, או מיד או שאתה נשאר שם שבועיים בחוסר מעש.

אדם צריך להכיר את השפל שלך שאתה בעצם גנב ומקנא לכולם וככה אפשר להגיע להקב"ה, ולכן צריכים לבקש רחמים על הרשעים, ועבודה הזאת הוא לכל החיים, זקן אחד אמר אם אני קם בבוקר וכבר לא כואב לי כלום סימן שאני לא בחיים יותר. לכל אין סוף שאדם מגיע שם מתחיל עוד אין סוף, ברגע שהאינו מושג נהיה מושג מתחילים עוד פעם, ברגע שאני בסערה סימן שאבדתי כיוון, צריכים ללמוד מהוויז שיש ברכבים, ברגע שעוברים צומת ופספסנו לפנות ימינה מיד הוא מחשב מסלול מחדש והוא לא כועס ולא נכנס לסערה, אני משתמש בוויז באידיש ותמיד הוא אומר בכזה סיפור א רגע איך בין צומיט.

כתוב שטף מים רבים אליו לא יגיע. ההבדל בין שיטפון לצונאמי הוא, ששיטפון משאיר לך את הבית שלם אחרי זה, ואז אדם עוד מקבל הטבות ועוד מלא דברים, אבל בצונאמי לא נשאר כלום לא בתים ולא אנשים, אי"כ מבקשים שטף מים רבים אדם לוקח כל דבר כמצב שטף ולוקח לעצמו דברים והטבות ואז אליו לא יגיעו אי אפשר ככה להגיע להקב"ה, אנשים במצבים כאלו אומרים אני לא יכול ולא מסוגל אבל שם הקב"ה נמצא. כתוב ועטרותיהם בראשיהם. לכאורה היה לו לומר על ראשיהם ולא בראשיהם. אלא צריכים כל דבר להכניס בתוך הראש ולא על הראש.

אדם שמרגיש כלום שם השמחה, והאמת הוא שלא היה כלום ולא יהיה כלום ואין כלום. כגמל עלי אמו ילד במעי אמו רואה מסוף העולם ועד סופו נר דלוק על ראשו ולא צריך ללכת לשאול אף אחד שום דבר, וגם המלאך מלמד אתו כל התורה כולה, אדם צריך להיות שמח כמו ילד עלי אמו. טוב לי כי עינתי למען אלמד חוקיך רק על ידי העינוי אדם מגיע ללמוד שאין בעצם כלום ורק הקב"ה נמצא, כל עינוי טוב לי כי זה ממנף אותי, רבות מחשבות בלב איש וזה רק בצמצום וברגע שחוזרים להקב"ה שם ועצת ד' היא תקום, אדם שמרגיש שנכנס פתאום לחרדות ופחדים אז במקום לדבר העיקר הוא לשתוק לך דומיה תהילה, ורק אחרי שאני יצליח להגיע לעצת ד' היא תקום אז אני יכול להמשיך הלאה.

כשאני הולך ברחוב ורואה אחד מחלל שבת, בעצם הוא כבר ככה עשר דורות, אבל הקב"ה לא סתם הביא אותך שתראה את זה והוא רוצה שתעשה עם זה משהו, ואז אם אתה צועק עליו מחלל שבת אז אתה מכניס אותו עוד יותר לחילול שבת, וברגע שאתה מקבל אותו כמו שהוא ואתה שומע מזה שגם אתה בעצם יכול לחלל את השבת ומה שאתה לא עושה ככה כי הקב"ה עוזר לך, ואז אתה שומע שהקב"ה שומר את השבת ולא אני בכלל, ומוסכן הוא שצריך להיות ככה כדי לעורר אותי על זה, נכון שאולי כרגע הוא ממשיך בשלו אבל באיזה שהוא צומת משהו זז אצלו.

דהיינו הקדושה שנמצא אצלו רוצה עכשיו לצאת משם אבל הקליפה של עשר דורות לא נותן לו לצאת ולהשתחרר משם, ואז הוא פוגש מישהו אחר שעשה אותו דבר ואז ברגע שהשני צועק אתה לא מתבייש ומה אתה עושה איך אתה מחלל את השבת, בזה אתה גורם לו להישאר ככה לעוד כמה דורות, ואפילו שבעצם אתה עשית בדיוק אותו דבר רק בסתר. אני נכנס לכאן ואין כאן צניעות מיד זה מרגיז אותי כי אני רוצה שיתנהגו כאן בצניעות.

אבל ר' אשר היה אומר לא הרחוב מלוכלך אתה מלוכלך, אדם חושב בגלל שהשני הוא ככה מותר לי לדבר עליו מה שאני רוצה, אבל הקב"ה מראה לך על ידי השני הלוכלך שלך, אבל לא שאתה ככה בפועל רק אתה חי בגאווה שזה אתה ואני מצליח לא להיות מלוכלך, אבל צריכים לחיות שבכוח אני ג"כ שם והקב"ה עוזר לי לא להיות שם ובוזה מהפכים את זה ממצייאות לסיבה, ואז אין שום סיבה שזה עדיין יהיה, והוא מוסכן עשר דורות הולך ככה כדי לעורר אותך, לא אמרתי ללכת להיות שם בפועל אבל בכוח תחיה ככה, ואם הקב"ה הביא אותך לכזה מקום תחיה שם עם הסיבות.

רבות מחשבות בלב איש אבל כשאדם חי עם הקב"ה שם עצת ד' היא תקום וזה תשובה אחד על כל השאלות. מסופר שהרבי מאנטניא זצ"ל היה מדבר הרבה בלימוד עם החקל יצחק זי"ע פעם אחד אמר לו: רב אחא על כל שאלה יש לו תירוץ אחר, ואילו הרבי מספינקא עונה לי עם תירוץ אחד הכל. אותו דבר אחד שלא יודע ללמוד תשאל אותו קשיא אחד ותקבל עוד עשר קשיות אבל תשאל אחד שיודע ללמוד תקבל תירוץ אחד על הכל, כל זמן שזה בלב איש אז רבות מחשבות וברגע שזה עצת ד' שם זה רק אחד, רק צריכים להאמין שזה ככה, בממלא זה עשר אבל בסובב זה הכל אותו דבר, פסח שבועות תשעה באב וראש השנה זה אותו דבר.

לכאורה למה רק כאן מדברים מהדרך ובחוץ לא מדברים מזה כלל. התשובה הוא שאלפים ורבות נשמות מחכים להכנעה שלך וברגע שאתה חי עם זה אז יכירו וידעו כל יושבי תבל, ורק על ידי אחדות אנו יכולים להמשיך בדרך הזה. יש בת קול שזה הד שחוזר אליך. בפעלד צועקים טאטע ואז אתה שומע את זה בחזרה מכל הכיוונים, תצעק משוגע תשמע בחזרה משוגע, זה בת קול מה שאתה צועק את זה אתה תשמע.

אומר ר' אשר שזה לא רק בדיבור אלא גם במחשבה, כתוב כשהנשמה יוצאת מהגוף היא נותנת צעקה מסוף העולם ועד סופו, כי אז הוא כבר לא מצומצם כי קול מצומצם עד איפה זה יכול ללכת, אבל במחשבה אפשר ללכת עד הסוף בלי לעצור כלל, וברגע שאתה צועק טאטע במחשבה מאז כל מה שאתה רואה ופוגש צועק לך טאטע, וברגע שאתה חושב במחשבה מה יהיה איתך אז אתה תשמע את זה מכולם בבית המדרש.

הבחירה של האדם הוא במחשבה, האם לחיות רבות מחשבות או עצת ד' היא תקום, ברור שזה מגיע רק השאלה האם אתה מחזיר את זה או לא, השאלה לאיזה כיוון אתה לוקח את זה, אם אתה מסתובב שכולם מחוצפים אז כל הבת שלך מתנהג ככה, וברגע שאתה מסתובב גאט אז כולם גאט. אם אני פוגש את המחוצף ואני חושב שרק הוא ככה ואני לא אז אני לא חי עם הקב"ה, הדרך הוא לחיות שגם אני ככה ולמה אני לא ככה כרגע כי הקב"ה שמר עלי שאני לא יהיה ככה, והדרך להגיע לזה הוא רק ע"י שפוגשים את המחוצף ומעלים אותו להקב"ה.

רשבי"י אמר ר' אשר היה במצב של זויער, אבל הוא שמע את המרירות שלו שם, אבל הוא ידע שהמקור של זה מגיע מזוהר, וממילא הצליח לעשות ספר הזוהר. רשבי"י עשה מזויער זוהר ואנשים עושים מזוהר זויער. כל מצב מר שמגיע לך ברגע שאתה מסתכל על זה בתור

מציאות אתה הופך את זה למר עוד יותר, הקב"ה בעצם נתן לך זוהר אלא כשזה יורד עד אליך זה כבר זויער, לכולם הקב"ה נותן זוהר רק השאלה מה אנחנו עושים עם זה.

הדגל מחנה אפרים אומר שכתוב על רשב"י ויסכרו מעינות תהומות. לכאורה האם לא מצאו הספד יותר טוב עליו רק להזכיר אצלו את ימי המבול. אלא מסביר שבדור המבול לא היה חסר כלום והיה להם הכל, והקב"ה החליט להביא את הגאולה, ומיד פתח את כל התהומות שיש בעולם, אבל דור המבול נשרפו שם ורשב"י שמע בתוך כל התהומות את הקב"ה שמחיה כל דבר, דהיינו שהיה חי עם פנימיות שיש בתוך כל דבר. ומשום הכי כתוב שעם ספר הזוהר יבוא משיח, כי הוא בעצמו כבר היה בבחינת משיח, ערכת נר למשיח, קרבה אל נפשי גאלה. ולמה הם נשרפו שם, כי לא רצו לצאת מאיזור הנוחיות שלהם, באף מקום לא מדברים ככה רק כאן.

ועל פי זה יובן מה שכתוב בזוהר הקדוש כד הוה רבי שמעון בר יוחאי חי הוה מקוים בו וארובות השמים נפתחו. אותו אישה שאתה צועק עליה שהיא לא צנועה ואתה בעצם לא צנוע בסוף אתה גם תגיע למבול, הדור המבול נפלו שם אבל רשב"י ראה שם את הקב"ה ובוזה תיקון את כולם. לא היה גשם הגיעו לרשב"י, לכאורה האם הוא חקלאי או נביא ולמה הגיעו אליו. אבל הוא אמר לעצמו ברגע שחסר גשם חסר יחוד שזה אומר אני לא באחדות עם עצמי, אדם לא רוצה להתאחד עם עצמו בגלל הממלא שמפריע לו, אדם שחי שהטוב והרע מגיעים מהסובב אז אין בעיה של אחדות ושם טוב לי כי עיניתי למען אלמד חוקיך, ובוזה הופכים את הרע לטוב ע"י שאני חי שיש שם טוב רק אני לא יכול להשיג אותו, ורשב"י ברגע שראה שאין גשם מיד הפנים זאת לעצמו שהוא לא חי עם הקב"ה, וברגע שאין גשם סימן שחסר כאן יחוד.

איתא **בפרי הארץ (ויצא) ומעתה בכל מארעות העולם חייב כל אדם לומר בשבילי**, אדם חייב לדעת שרוצים משהו ממנו, **שכן הוא האמת** שבגללו בא המאורע לעולם, במה שבהתגשמותו עשה פירוד ביחוד השכינה עם הקב"ה. ומצד שכל אדם הוא הסיבה אשר בגללה בא המאורע, לכן גם **ביד כל אדם לתקן המאורע**. אדם צריך להאמין וע"ז אין מציאות לעשות מחקרים. ותיקון המאורע שביד כל אדם, הוא **על ידי יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה**, שכינה זה הממלא וצריכים לדעת שזה מגיע מהסובב, אשר יהיה נעשה בו **בעצמו** במה שישוב אל ד' בכל לבבו.

וכדברי הזוהר, במעשה שבאו החברים לבקש מרבי שמעון בר יוחאי על הגשמים, ואמר שם רבי שמעון ותוכן דבריו הלא כי אין היחוד של השכינה עם הקב"ה שלם פנים בפנים לכן אין גשמים. **ולא אז משם רבי שמעון, עד שגרים יחוד שלם בדביקותו תורתו.** ובמה שהביא עצמו ליחוד שלם בדביקותו תורתו, ממילא נתקן גם המאורע בעולם שהוא ירידת הגשמים. **עין שם צחות לשון הזוהר.** והנה הזוהר מדקדק לכתוב וגרם יחוד שלם בדביקותו תורתו, כי התורה היא העושה יחוד השכינה עם הקב"ה, וכן בכל דבריו להלן שמבאר בארוכה, הדרך והאופן איך יהיה נעשה באדם עצמו היחוד השלם פנים בפנים, מדגיש שהיחוד נעשה על ידי התורה, והדרך איך יהיה נעשה באדם יחוד שלם פנים בפנים הוא על ידי דביקותו בתורה עד שכל מציאותו יהיה תורה.

כתוב אשר נשיא יחטא. אומרת הגמרא אשרי הדור שהנשיא חטא. לכאורה מי מחפש רבי חוטא. אלא מסביר **הבעש"ט הק'** אם הרבי לא חוטא אז אני לא מבין אותו והוא לא מבין אותי. מסופר על **הרה"ק רבי זושא זי"ע** שהיו באים אליו אנשים מלא עבירות, ואז היה אומר בקול זושא מה יהיה איתך. אמר **ר' אשר** מה אתם חושבים רבי זושא היה לץ שהיה אומר

דברים של אנשים אחרים עליו, אלא אם הוא אמר זאת ככה זה היה באמת. **האמרי יוסף** מסביר שהכהן יכול לטהר אותך רק אם הוא רואה את הנגע עליו ואז הוא מטהר את עצמו ובזה הוא יכול לטהר השני, איתא **בפרי הארץ לא כן אתה אהבת ויראתו**, הקב"ה נתן לך רחמים לא להיות פושע, את הפושע הקב"ה שלח לשם כי הוא סומך עליו שיעשה משהו עם זה אבל אתה הקב"ה לא שלח אותך לשם.

והנה נודע כי כל צדיק וצדיק אינו מאמין בעצמו ושפל בעיניו מאוד, ורואה בעצמו שלא נגע עדיין בעבודת השי"ת האמיתית, ובפרט על פי מה שמקובל ממרן הבעש"ט זצלה"ה שכל מה שאחד רואה בחבירו, הוא פגם שפגם בעצמו, ואם לא היה לך את זה לא הייתי רואה את זה. והוא כמראה הלטושה שאדם הרואה, רואה את עצמו. וכמעשה שהיה שראה הבעש"ט פעם אחת באחד שחילל שבת וציער עצמו מאוד על זה, כי אמר שבוודאי גם הוא פגם בפגם זה, ופשפש במעשיו עד שמצא שהשתמש את עצמו בתלמיד חכם, והתלמיד חכם הוא בחינת שבת, ונמצא שפגם גם כן בחילול שבת דקה מן הדקה, כמבואר כל זה בסה"ק.

ונמצא כאשר הצרוע בא אל הכהן שיטהר אותו, והראה לו נגעו ופגמו שפגם, אז הכהן בעצמו נעשה שפל בעיניו מאוד, באמרו כי בוודאי גם הוא פגם בכל זה, דאם לא כן מאין בא זה להראותו כל אלה וכנ"ל, ובכוח זה שהכהן עצמו שב בתשובה לפני השי"ת ונכנע לפניו ית', על ידי זה ממשיך גם להצרוע הבא אליו טהרה רוחניות, ורואה בשפלותו ומתחרט על גאותו שנתגאה שעי"ז בא לו הנגע, ואז טהור הוא.

וז"ש הפסוק וראה הכהן והנה כסתה הצרעת את כל בשרו, ר"ל שרואה בבשרו של הכהן עצמו כסתה הצרעת, כלומר שההוא היה צריך לדבר לשון הרע ולקבל נגע צרעת כדי לעורר אותי שגם אני נמצא שם, ולמה זה כן, כי מגלגלין זכות על ידי זכאי וחוב על ידי חייב, ואין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים, ור"ל שרואה שגם הוא בעצמו אין לו עדיין שום אבר מתוקן כראוי, יש גלות בין הגויים ויש גלות בין היהודים והכי קשה זה גלות בינו לבין עצמו.

צריכים להתאחד עם הקב"ה ועם הילדים שלך ועם הדורות שלך שלפניך ועם העבר והעתיד ואח"כ עם ההווה. ומכף רגל ועד ראש אין בו מתום, ונכנע מאוד על זה לפני השי"ת, ומתחרט ושב אליו בכל לבבו ובכל נפשו, ואז וטהר את הנגע וגו' טהור הוא, ר"ל שבכוח זה ממשיך ג"כ הטהרה אל הצרוע הבא אצלו, וממשיך עליו הרחמים עליונים.

יום ד' דחול המועד – יט' ניסן – אחרי מעריב

איתא בחברותא (239). הקב"ה ברא את האור וגנוזה לצדיקים לעתיד לבוא. הקב"ה ברא ביום הראשון אור מאוד גדול ואחרי זה גנוזו לצדיקים לעתיד לבוא. לכאורה מה זה צדיק, ומה זה אור, ומה זה לעתיד לבוא.

אלא העולם בודק את גדלות הצדיק בשטריימל בקפטה, מדארף דאס האבין, האבער נישט מיט דעם מעסט זיך די גדלות פון דעם צדיק. (צריכים את השטריימל והקפטה, אבל לא בזה נמדדת גדלות הצדיק). האמת היא שגדלות הצדיק נמדד בהכרת העצמיות בצורה הפנימיות והברורה ביותר, אדם צריך להכיר את עצמו מה זה ועל זה מה להכיר את נפשו לעומק, אדם צריך להיות חשוף עם עצמו וזה נקרא צדיק, כך שכל שמעמיק חשוב מגלה את האפסיות העצמיות, וככל שמעמיק חשוב חש בצורה ממשית את האמור ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם, חטאתי נגדי תמיד, אדם צריך להכיר את השפל שלו ואת החסר אונים שלו, וככל שמעמיק חשוב מבין שאין בכלל מושג של צדקות על רקע של אדם המתעלה בהתעלות כל שהיא. כי אם יש מושג של צדיק אינו אלא בזה למכיר את השפלות האמיתית ורואה את עצמו שוכן בתוך שאול שהוא החושך העמוק ביותר.

צדיק הוא אחד כזה שיודע שלא הוא עושה אלא הקב"ה עושה, ואיך הוא מגיע לזה לראות שלא הוא עושה, האם החושך או האור, האורות או החשכות, ברור שרק ע"י החושך אני מגיע לראות שאם יש לי אור שזה הקב"ה. כשבונים בנין לוקחים קרקע שטוחה ועליה שמים יסודות ועליה את הבנין, כשיש עדיין רק יסודות יש שם למטה תוהו ובוהו וחושך אבל זה יסודות, ובעצם היסוד של העולם זה תוהו ובוהו שזה מתזיק את העולם, נכון שזה חושך אבל זה רק בשבילי ובעצם יש שם אור שמחיה כל דבר, אבל בלי הצמצום הזה של תוהו ובוהו לא היה מציאות לעולם כלל, א"כ רק על ידי החושך מגיעים לאור.

צדיק נקרא אחד שמחפש את החושך או שמגיע לשם לבד או שמביאים לו את זה. תוהו ובוהו נקרא שיש שם אורות רק שאין כלים אבל יש שם אורות. אבל אי אפשר לעמוד שם וחייבים להגיע לאמונה, ברגע שזה מסתדר לך ואתה לא בתוהו ובוהו אז אין אמונה, רק פתי יאמין לכל דבר, אחד שהוא לא פתי אין שם אמונה, אדם מגיע מאין סוף ילד במעי אימו רואה מסוף העולם ועד סופו נר דלוק על ראשו ויודע כל התורה כולה, א"כ לפעמים כשאדם מגיע לאין סוף עוד פעם הוא חייב לדעת שתכלית הידיעה לדעת שאינו יודע, אבל לעמוד שם אי אפשר מדי הרבה זמן, וחייבים להפוך שם את המושג לאינו מושג וכן חוזר חלילה כל הזמן, אדם יכול להיות שם אבל לדעת שמטי ולא מטי, או לקבל רגיעות ומרעיבו שבע ויתחיל עוד פעם.

יש מחלוקת בחסידות מה עושים עם אהבות זרות שנכנסים לאדם כל הזמן. יש כאלו שאמרו שצריכים לתרגם אותם לאהבת ד'. אבל הבעל התניא יצא נגד זה כי לא רק שאדם לא יודע מה לעשות עם אהבה זרה לא ידע עוד יותר מה זה אהבת ד' ואז יצא שכתו בהפסדו, וממילא שיטתו היא לא להתעסק עם זה כלל. אבל מה עושים שהמגיד והבעש"ט הק' כן דיברו על זה. וע"ז אומר התניא הם היו צדיקים ויכלו להתעסק בזה ואנחנו הרי בינוניים וממילא זה לא שייך אלינו כלל. אבל לכאורה האם יש אמונה או אין אמונה אם הקב"ה נתן לי את זה הרי יש סיבה לזו ולא נתן אותו סתם. ומה הכוונה שזה רק לצדיקים ולא לי אם הוא נתן לי את זה סימן שאני צריך לעשות עם זה משהו.

וע"ז מגיע ר' אשר ומסביר אם הקב"ה נתן לך את זה הוא נותן לך את הכוח לעמוד שם ורוצה שאתה תמנף את זה, ובאמת מי שלא יכול למנף את זה הוא לא ייתן לו את זה. לא כן אתה נתן לך הקב"ה רחמים אהבתו ויראתו הקב"ה נתן את זה רק למי שיכול לעמוד שם. רק אדם

לא רוצה להכיר שזה עבודה שלו. א"כ צדיק ורשע הוא לא יש לו חושך או אין לו חושך, אלא לשניהם יש חושך רק הצדיק לוקח את החושך ומגיע לשמוע שהאור לא שלו אלא של הקב"ה, וממילא לא נבהל מהחושך, אבל הרשע לא מוכן לשחרר כלום וממילא הוא מעצים את החושך ומתחיל להאשים את כל העולם כולו, א"כ רשע לא מסוגל להכיר שזה עבודה שלו, אבל האמת הוא שאין דרך אחרת להגיע לזה רק ע"י החושך.

מסופר שהרה"ק מברדיטשוב זי"ע פגש את האפיקורס מהעיר ואמר לו אני מקנא בך, כי ברגע שאתה עושה תשובה אז במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו וממילא אתה יכול לעקוף אותי. ענה האפיקורס רבי תחכה עוד שנה ותקנא בי עוד יותר.

ר' אשר היה אומר אם אסיק שמים אדם שרוצה את הקב"ה רק בחיובי ובאורות שלו אז שם אתה הוא למעלה מדברים ממנו ותו לא, וברגע שמגיעים לאין סוף יש עוד אין סוף זה לא נגמר אף פעם, ואציעה שאול ברגע שאני שומע את הקב"ה בתוך השאול שלי שם הנך שם הוא נמצא באמת. אם מחפשים אותו רק בחיובי לא מוצאים אותו כלל.

היוצא מדברינו המוגדר צדיק הוא דוקא אחד שחש באפסיות שלו וממשש בחושך כאילו הוא חושך של ממש כמו בחושך מצרים שנאמר שם וימש חושך כלומר ממשות של חושך, וככל שמעמיק חשוב בתחושת החושך מגיע לשורש של החושך שהוא יסוד הבריאה שעליו נאמר והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום, כתוב יוצר אור ובורא חושך, חושך הוא עולם הבריאה ואור הוא עולם היצירה, א"כ חושך הוא יותר גבוה מאור.

אלא שכמו שחש את החושך התהומי כך גם מגלה את האור שמתגלה בבריאה משעה שהקב"ה אמר יהי אור ויהי אור. ואם הקב"ה לא נותן את האור אין אור רק חושך. כי הקב"ה צמצום את האור בתוך החושך. והאדם מחמת ההכרה הברורה שהוא במציאות של תולעת ולא איש ובמציאות חטאתי נגדי תמיד מבין שהבזק האור שמתגלה בתוך החושך אינו אלא התגלות הוי' ברוך הוא במלוא עוזו ותפארתו.

כאשר הצדיק חש את האפסיות העצמיות גם לאחר התגלות האור. דהיינו צריכים שיישאר רשימה לאחרי זה. אזי זוכה הצדיק להבחין בהבדלה בין האור ובין החושך, פעם ראשונה זה קשה ובפעם השנייה יש לך עזר מפעם הראשונה, אדם שרגיל לחיות בגאווה וייאוש ובמסכנות מיד כששומע כאלו מילים מיד אומר אף אחד לא מדבר ככה תעזוב אותי, ואולי תענה לי למה הוא ככה והשני ככה, א"כ פעם ראשונה באמת קשה לך ובפעם שנייה יש לך סייעתא מלפני זה ואתה מתחיל לחשוב אולי כן יש כאן משהו משהו הוא מדבר שם, ובפעם שלישית כבר מתחיל להאמין בזה, ואז הוא יודע להשתמש עם אור וחושך ביחד ולא להיכנס לייאוש ולגאווה אלא להגיע להקב"ה.

כמאמר התורה בהמשך ויבדל אלוקים בין האור ובין החושך כי הצדיק מבין היטיב שהמציאות העצמי כולו חושך והתגלות האור הוא התגלות הבורא אז מקבל הצדיק התואר צדיק יסוד עולם. כי הוא חי עם החושך ויודע שככה מגיעים לאור וממילא הוא מחזיק את היסודות העולם. כי הוא מבחין היטיב במציאות החושך העצמי שהוא התוהו ובוהו של הבריאה וגם מבחין בהתגלות האור האלוקי על הבריאה כמשי"כ ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור, וגם מבחין בהבדלה הברורה בין האור שהוא מציאות הוי' ברוך הוא לחושך שהוא מציאות האדם תולעת ולא איש.

וכמו אדריכל ברגע שמסתכל על הבנין מיד הוא מתחיל להגיד לך כאן חייבים לשום עמוד וזה כאן וזה שם, אבל אני לא מבין מה הוא מדבר כלל, אותו דבר צדיק נקרא שהוא מבחין ויודע על מה העולם עומד, שהיה בהתחלה תוהו ובוהו ואחרי זה יהי אור, אבל אי אפשר להגיע לאור של ששת ימי בראשית אלא לאור שהוא מעין דמעין של האור הגדול הזה. ורק אחד שחי עם התוהו ובוהו ומשם מגיע ליהי אור הוא בחינת צדיק. אדם שחי עם הלא נודע וחי עם שאלות וחי עם ספיקות שזה תוהו ובוהו אבל שם מגיע החיות שזה צדיק, יש אנשים שמחפשים פתרונות שם ובורחים משם, אבל העיקר הוא לחיות שם עם התוהו ובוהו ושם הוא נמצא.

כי הוא מבחין היטיב במציאות החושך העצמי שהוא התוהו ובוהו של הבריאה, וכמו הבריאה בשבילי זה חושך רק זה אור כ"כ גדול שאין כלי לזה, אותו דבר כל חושך שאני מגיע לשם צריכים לדעת שבשבילי זה חושך אבל בעצם יש שם אור גדול מאוד רק שאין לנו כלים לזה, ואין מציאות להבין ולהשיג את הלא נודע כי איזה שהוא מציאות ויש בעולם, ואם יש לי משהו זה הקב"ה שנותן לי את זה. כלומר אדם עולם קטן וכמו שבעת בריאת העולם היה בהתחלה אור בלי צמצום ואחרי זה נהיה צמצום ורק אז צריכים לחפש את הקב"ה בתוך הצמצום.

אותו דבר כל אחד בחושך שלו ואיפה שזה לא מסתדר לו, אינו שאין שם הבנה יש שם הבנה והשגה רק הקב"ה הוא אינו גוף ולא משיגי הגוף אנת הוא מבין ולא בבינא ידיעא אנת הוא חכם ולא בחכמה ידיעא, כלומר לית מחשבה תפיסה ביה כלל לית אתר פנוי מיניה לית ליה מגרמיה כלום, ואז הוא יכול להביא לך משהו כי אתה לא תיקח לעצמך כלום, וברגע שאדם כן לוקח לעצמו אז הוא לא מסתדר עם החושך ולא מבין מה רוצים ממנו. אם אני אור איך נכנס לכאן חושך, א"כ הבעיה זה החושך, ואז מעצימים את האור ומסדרים את החושך או שמאשימים את כולם. או ייאוש או הפקרות.

צדיק נקרא אחד שמחפש את עצמו הרשע מחפש את השלימות שלו. אם אני צדיק או רשע תלוי בחשיבה שלי ואני יכול להחליט צדיק או רשע. שנים שצלו פסחיהם הצדיק אוכל לשם שמים וצדיקים ילכו בס, הרשע אוכל לשם תיאבון ורשעים ישלכו בו. דהיינו שניהם עושים אותו דבר רק תלוי בחשיבה של כל אחד בפני עצמו.

טוב ורע משתנים אמת ושקר לא משתנים כלל, אמת היה ויהיה שקר היה ויהיה, אבל טוב לי זה טוב לך זה רע היום טוב לי מחר רע לי, זה רע לי ולך זה טוב היום רע לי מחר טוב לי, אמרנו אתמול מעץ הדעת לא תאכל כי זה טוב ורע ולא אמת ושקר ושם אדם מאבד את עצמו, אבל מכל עץ הגן תאכל כי אל השני אני יודע בדיוק מי הוא ושם אני עושה זאת עם אמת, אבל אדם עסוק לכסות את החסרונות שלו ולא רוצה שיראו אותו, וברגע שזה הולך עם רגשות שם אדם יורד מהדרך, וברגע שאדם הראשון התחיל עם הרגשות שלו שם איבד את עצמו ושם נהיה כותנת אור עם עי"ן.

החושך נברא ביום הששי של מעשה בראשית החושך שהוא יסוד האין תוהו ובוהו כמעט ולא ניכרת כאלו התכסה במעשה בראשית שבששת הימים. יום ראשון הכי קרוב להקב"ה ויום שישי הכי רחוק, וערב שבת אחרי צהרים זה הכי רחוק שיכול להיות מהקב"ה, ואדם נברא אז בשיא החושך ובשיא תוהו ובוהו. החושך שהוא יסוד האין דומה לבנין אשר בתחילת הבניה היסוד מגולה ובולטת כי היסוד הוא היציקה של כל הבנין אלא שבמשך הבניה מכסים את היסודות ובונים עליה את כל חלקי הבנין.

כך בבריאת העולם, היסוד של הבריאה הוא החושך יסוד האין תוהו ובוהו, אלא שבמשך ששת ימי בראשית ככל שנתוסף יותר ויותר חלקים בבריאת העולם היסוד מתכסה מעיני העולם ורק האמיתי שזה הצדיק המעמיק חשוב יכול לחדור לעומת המחשבה ולהגיע ליסוד של הבריאה שהיא גם יסוד האנוש חושך על פני תהום. א"כ כל חושך זה היסוד שלך לגלות שהאור מגיע מהקב"ה. וכמו שבנין לא עומד בלי יסודות וזה הכוח שלו אותו בריאת העולם. וזה גם סיבת יצירת האדם ביום הששי כדי שיראה עולם שהוא לכאורה יפה ומסודר ובכ"ז ישאף לחדור לעומק המחשבה ולאחר את השורש הפנימי של הבריאה שהוא גם יסוד האדם.

והנה אם לא היה מעמיק האדם לחשוב במציאותו הפנימי ואם לא היה מגיע ליסוד החושך של האין תוהו ובוהו לא היה מגיע לראות את התגלות האלקות במאמר ד' יהי אור ויהי אור. מאחר והצדיק העמיק חשוב באפסיותו והגיע ליסוד הבריאה שהוא יסוד האין, אזי כמו שגילה את האפסיות העצמית כך גם גילה את האור האלוקי יהי אור. ועיי"כ התברר אצלו שיש הבדל בין אור לחושך כהבדל בין יום ולילה.

בשעה שמתברר לאדם שיש אור ויש חושך והאור הוא מציאות הוי ברוך הוא והחושך הוא מציאות עצמי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם, דווקא אז עולה במחשבתו של האדם האם באמת אני מציאות של חושך, זאת אומרת שאני מציאות, ואז עולה במחשבתו שבעצם אינו מציאות כלל כי גם החושך הנראה כמציאות אינו מציאות בפני עצמו כי גם החושך הוא מציאות בורא שברא את החושך, החושך הוא יסוד שעליו מקבלים את האור, החושך נברא כאמצעי להתהוות הבריאה באופן שיוכלו לפרסם שמו ברבים, בהכרה זו מבטל הצדיק את המציאות העצמי שהיא בחינת חושך בביטול מוחלט אל הרבש"ע באמרו צדיק אתה ד' וישר משפטיך.

באותו שעה חל מהפכה בכל מהות הבריאה, הצדיק מכריז ואומר: אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפך, אם אסיק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך ואומר אך חושך ישפוני ולילה אור בעדני, גם חושך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר וכוי. הצדיק מכריז זאת במחשבה עד שיוורדים ומגיעים למעשה. אדריכל שלא עושה תוכניות אין בנייה, אבל לזה צריכים מישוה טוב ולבנות אפשר לקחת ערבי פשוט, א"כ במחשבה שם זה התוהו ובוהו ושם העיקר, כלפי חוץ שניהם עושים אותו דבר אבל במחשבה הם הולכים בכיוונים שונים.

באותו שעה יש ביטול מוחלט מהצדיק יסוד עולם מכוח ההכרה שאינו מציאות כלל, וממילא מתברר לכל שהאור והחושך אינם נפרדים כלל וכלל, שניהם נבראו מציאות הוי ברוך הוא, אלא שמה שמוגדר לכאורה חושך אינו אלא הסיבות שממנה רואה הצדיק את האמצעים, ורק דרך החושך הצדיק מגיע לאור. ומהם מקבל הצדיק את הכלים המתאימים לפרסם שם ד' בעולמות. כך שהצדיק רואה את האור ואת החושך במבט אחד כמו שכתוב ד' שזה האור הוא האלוקים אין עוד מלבדו. אלא שהאור בא לשמוש האדם להכיר במציאות הוי ברוך הוא והחושך בא לשמוש האדם בכדי להכיר בסיבות ובמסובב המהוים כלים ואמצעים לפרסם שמו ד' בעולמות.

וזהו אור הגנוז לצדיקים לעתיד לבוא. כי רק הצדיק שחי בכל מעבר שזה סיבה ולא מציאות אז הוא מגיע לאור הגנוז, וחי שמה שרואה זה מושג ויש אינו מושג, אבל את המשוואה הזאת עושים רק דרך החושך. והצדיק ברגע שהוא מגלה את האור וחי שזה משהו מעל הבנה שלי אז הוא מגיע לבחינת לעתיד לבוא. שניהם עושים קרבן פסח אחד מריח מנגל ואחד מגיע להקב"ה.

כי אין הכוונה שהקב"ה ברא ביום הראשון את האור ואח"כ גנוז שלא יוכלו להשתמש בו אלא שהקב"ה הפריד את האור מהחושך וקרא לאור יום ולחושך קרא לילה, הפרדה זו נראית לכאורה במהלך בריאת ששת ימי בראשית, כאשר במהלך הבריאה כיסתה היסוד וכאשר היסוד כיסתה לא ניתן לראות את האור והחושך כאחד, ואם לא ניתן לראות את האור ואת החושך כאחד לא ניתן להכיר את האור ואת החושך כנפרדים כי הלא באמת הכל אחד, וזהו אור הגנוז.

אבל הצדיק יסוד עולם המעמיק חשוב בתוך המציאות העצמי ומגלה את האמת העצמי שאנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם חטאתי נגדי תמיד, הוא מעמיק חשוב עד שמגיע לשורש וליסוד האין תוהו ובוהו, ותוך כדי כך מגלה את האור של יהי אור ויהי אור, ומבחין שהאדם נשאר בבחינת חושך והאור הוא מציאות הוי', אלא שבהמשך החשיבה מגלה שבעצם גם חושך לא יחשיך אלא בשבילי הוא חושך, כך שאין כל הפרדה בין האור לחושך כי הכל מאתו יתברך שמו. וכל תחושת החושך אינו אלא כדי לפרסם שמו יתברך ברבים. ובלי החושך אדם היה לוקח הכל לעצמו. זהו אור הגנוז לצדיקים. הכוונה לצדיקים שמכירים האפסיות שלהם ומגיעים ליסוד שהאור והחושך בעצם אינם נפרדים.

ומה זה עתיד לבוא? הכוונה הפשוטה של עתיד לבוא הוא בעת תיקון הבריאה כאשר יקום הפסוק ומלאה הארץ דעה את ד' כמים כים מכסים ואז כבר לא נצטרך להשתמש בחושך כאמצעי לפרסם שם ד' בעולמות. האמת שלא צריכים לחכות לתיקון הבריאה על מנת לזכות לאור הגנוז ואפשר כבר עכשיו להגיע לזה. אם נהיו מוכנים להיות אמיתיים עם עצמנו ולגלות את השפלות האמיתית שלנו אזי ניתן כבר עתה לזכות לאור הגנוז ולעתיד לבוא. וכמו שאמר **הפרי הארץ** שאצלו כבר משיח ורק רוצה לדעת מה קורה בחוץ.

צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, יש אנשים שלוקחים את ההתלהבות ולא עושים עם זה שום דבר ויש אנשים שעושים עם זה הרבה מאוד. אפשר לעבור בנדיקט ולהגיד לא יהיה כאן כלום ואפשר גם להרוויח כאן המון כסף, בכל דבר תלוי בהסתכלות שלך על הדבר. על ידי החושך אדם מקבל בהירות שהאור הוא לא שלו אלא הקב"ה.

הניסיון מתחיל במחשבה ואם אדם לא הופך אז את המציאות לסיבה זה יורד לדיבור ואחרי זה למעשה, אבל אפילו במעשה אסור להישבר שם וצריכים לדעת שזה קרה כי לא שמעת לפני זה שזה הקב"ה. מוחין דקטנות מגיע להראות לך שמוחין דגדלות הוא לא שלך אלא הקב"ה. אדם נשבר כי הוא חשב שהוא שלימות ופתאום רואה שהוא לא שלימות, אבל ברגע שאני יודע שאין כזה דבר כי אין אני והוא יכולים לדור במדור אחד אז אני שמח בכזה דבר כי זה מחזיק אותי. אדם שלא מסכים עם המציאות שלו שם הוא נשבר ונופל.

בעת תיקון הבריאה החושך לא יהיה חושך, אבל עד לתיקון הבריאה החושך נראה כחושך ויסוד החושך נראה כתוהו ובוהו ואז שמאמר ד' יהי אור ויהי אור אינה ניכרת בצורה ישירה אלא כיוצא פועל, לדוגמא המבול. התורה מתארת את החושך הגדול שהיה במבול. התורה מתארת את התוהו ובוהו שהיה במבול. חז"ל מתארים איך שכל מערכת השמים נעצרה בעת המבול, ובכל זאת המבול לא כילה את העולם לגמרי כך שניתנה האפשרות להמשך קיומו של העולם, כמש"כ ויזכור אלוקים את נח וכו' ויעבר אלוקים רוח על הארץ וישוכו המים.

במבול רואים את החושך ובמבול רואים גם את האור אלא שרואים אותם בנפרד, סימן שלא ראו את האור הגנוז שנברא ביום הראשון. בלי עבודה עצמית לא נשיג שום תוצאות וזהו ויאמר אלוקים שהוא מידת הדין, דהיינו חושך יהי אור, יהי מלשון פעולה דהיינו על ידי

הפעולות יוכלו להוציא את האור מתוך החושך, והפעולות המה העבודה העצמית של האדם לחפור עמוק בנפשו של אדם, וכפי התאמצות האדם בעבודה העצמית כך ניכרות התוצאות.

לפי זה נבין שאין הבדל גדול בין מה שמוגדר צדיק למה שמוגדר רשע כי הלא שניהם נמצאים בתחושה של חטאתי נגדי תמיד ולשניהם אמרו המלאכים מה אנוש כי תזכרנו, אמנם ההבדל בין הצדיק והרשע היא בזה שהרשע בפועל מפריד בין החושך לאור ולכך חי בעולם החושך והצדיק מגלה שגם בחושך הקב"ה נמצא ואז גם חושך לא יחשיך וממילא נקרא האדם צדיק יסוד עולם (למרות שאין הכוונה לצדיק המתעלה במדרגות עליונות).

איתא **בחברותא** (240) צדיק הוא אחד שחש באפסיות שלו ומגשש בחושך כמו בחושך מצרים. וכאשר מעמיק בחשיבה בהכרת החושך מגיע לשורש של החושך שהוא יסוד הבריאה. יש שלושה חלקים בבריאת העולם, אין, תוהו ובוהו, בנין העולם שזה היש. באין אין כלום, היסוד הראשון הוא תוהו ובוהו וככה נברא העולם, תוהו ובוהו מצד אחד הוא אין ומצד שני חושך, והחושך הוא בשבילי שעשו צמצום לאורו יתברך, כי אם לא הצמצום היו כולם בטלים ממילא להקב"ה, וכדי שיהא קיום לעולם עשו צמצום וזה החושך שיש לנו.

למשל מתווך שמוכר דירות, אם מישהו מגלה מאיפה הוא לוקח את הדירות אז עוקפים את המתווך ואז אין לך עבודה יותר, הקב"ה הוא אין סוף ואם הוא מגלה זאת לכולם אז אין עולם אנחנו אחד עם הקב"ה וזה הוא זה, ואם הוא לא יגלה לכולם שוב לא יהיה עולם, וצריכים למצוא איזון לגלות ולא לגלות, וזה התוהו ובוהו, כלומר יש מצב אין לפני הצמצום ואחרי זה יש את הצמצום ואחרי זה עליהם בנו את העולם, עבודה של המתווך הוא לשבש לך את הדבר ושלא תגיע למקור הדברים, אותו דבר עם הקב"ה הוא לא נותן לך להגיע אליו אבל אדם צריך לדעת שיש כאן משהו שמחיה כל דבר.

יש מתווכים שאפשר לסמוך עליהם ויש כאלו שיודעים שאסור להתקרב אליהם, הקב"ה מביא לך סחורה והיצר הרע מביא לך סחורה, אבל צריכים לדעת שקונים רק מהקב"ה והסחורה מהיצר הרע אפילו להקיא אי אפשר, אדם צריך לדעת להתחבר להקב"ה והוא המשפיע ומשם יש כל טוב.

וכאשר מעמיק בחשיבה בהכרת החושך מגיע לשורש של החושך שהוא יסוד הבריאה שעליו נאמר והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום. אלא שכמו שחש את החושך התהומי גם מגלה את האור שעליו נאמר ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור, כי כל החושך הוא רק אור שמסתתר כרגע בחושך, וברגע שאדם יודע זאת מגיע ליהי אור, וכאשר הצדיק חש את האפסיות שלו גם לאחר התגלות האור אזי הוא זוכה להבדיל בין האור ובין החושך. וברגע שאדם יודע שבעצם אין חושך רק זה אור שמסתתר בחושך כרגע, אז ע"י אמונה מגיע לאורו יתברך.

אליבא דאמת האור והחושך אינם נפרדים כלל כלל, שניהם נבראו ממציאיות הוי' ברוך הוא, ומה שמוגדר לכאורה חושך אינו אלא הסיבות שממנה רואה הצדיק את האפסיות של עצמו, ורואה מזה את החושך שלו, וברגע שאדם מסכים שהוא חושך ואז מהם מקבל הצדיק את הכלים המתאימים לפרסם את ד' בעולמות, וזהו האור הגנוז לצדיקים לעתיד לבוא, כלומר לאותם הצדיקים המוכנים להיות אמיתיים ולהיות בשפלות העצמית עד שרשו.

לפי"ז נבין שאין הבדל גדול בין מה שמוגדר צדיק למה שמוגדר רשע, כי הלא שניהם נמצאים במציאות של חטאתי נגדי תמיד ולשניהם אמרו המלאכים מה אנוש כי תזכרנו. אמנם ההבדל הוא בזה שהרשע ממשיך בהפרדה בין החושך לאור ולכך חיותו בעולם החושך, והצדיק מחבר

בין החושך לאור, והצדיק מגלה שגם חושך לא יחשיך ולילה כיום יאיר כי גם שם ידך תנחני, וזהו צדיק יסוד עולם.

הבעיה של הרשע הוא לא רק בזה שמפריד בין החושך לאור אלא בזה שהוא עסוק כל הזמן בטיפוח החושך. הרשע תמיד רוטן מתלונן כי אינו מוכן להתחבר לחושך לראותו כחלק ממציאיות האדם כאמצעי להכרת האפסיות של עצמו ומתוכו להגיע להכרת גדלות הבורא, ולכך אינו מסוגל להתחבר לאור הבוקע מתוך החושך. הוא לא יגיע לאור כי רק בתוך החושך יש אור והוא רוצה אור מוחש, והוא רוצה אור שמסותר לו אור של תוהו ובוהו לא רוצה כלל. ולא מגלה אף פעם את האור שיש בחושך. כאשר הקב"ה משפיע איזה התעוררות מיד הוא לוקח זאת לעצמו, כאשר הקב"ה מגלה איזה נקודת אור הבוקע מתוך החושך אין הרשע מסוגל לקלוטו כי הוא עסוק בהפרדת האור מהחושך וכביכול להוכיח שאין כל סיכוי לגלות אורו של השכינה. וחושב אם יש לך אתה שווה אין לך אתה לא שווה.

היה אחד שמסר שיעור על הדרך להסביר אנשים במה מדובר, היה שם אחד שאמר כל הזמן הכל זה כסף. כלומר אחד שחי בחושך לא מוכן להיכנע אף פעם לשמוע שיש כאן משהו אחר ולא נותן להתפתח למשהו אחר כלל. אדריכל שנכנס למקום ורואה סדק מיד אומר שצריכים לחזק את היסודות, אותו דבר בכל סדק צריכים לדעת לחזק את היסודות של בריאת העולם, וזה ע"י שלא מכחיש את זה ואז הוא מחזק אותם ומקבל כלים חדשים ללכת הלאה,

הרשע מפתח חשיבה מעוותת מלא דמיונות מפני שמתעקש לא לגלות את האור מתוך החושך וכל התעסקותו הוא סביב החושך בדוקא. אבל הצדיק שאינו מפריד בין האור לחושך. זוכה למרות שחש תמיד את החטאתי נגדי תמיד, מכל מקום זוכה גם לחוש את התעוררות האור מתוך החושך, כי יתרון האור מן החושך. אדם צריך לדעת שבכל הזדמנות שיש לך אל תברח רק תעמוד שם ותכיר משם את הקב"ה, רק כשאתה מרגיש שאין דרך חזור אז צועקים מבטן שאול שועתי אליך, לפני שאדם נכשל תמיד הוא ייקח משהו לעצמו, ורק אחרי זה אדם יכול להגיד להקב"ה אני מבטל את עצמי לגמרי ואני הולך איתך.

ולחכריז צדיק אתה ד' וישר משפטיך, הרי שבמציאיות החיים היום יומי אין הבדל בין מי שמוגדר צדיק למי שמוגדר רשע. ההבדל הוא בהתיחסות. הרשע ממשיך בהפרדה והתוצאה שמסתבך והולך, לעומת זאת הצדיק מגלה את האור המתנוצץ מתוך החושך ועי"כ מפרסם את שם ד' בעולמות בהכרזה צדיק אתה ד'.

הגמרא אומרת שרשעים בחייהם נקראים מתים, כי אם הרשע מפריד את האור מהחושך וחי כל הזמן בעולם הדמיונות מהיכן הוא יכול לינוק את החיות? מאידך צדיקים במיתתן קרוים חיים, כי הצדיק אף בהיותו במצב של חושך וימש חושך בכל זאת אינו מתיאש מפני שמצפה לנקודת ההבזק של האור בידעו בבירור שגם בחושך העמוק ביותר שם הוא יתברך כי לית אתר פנוי מיניה. הצדיק יודע גם שכל המושג חושך אינו מציאות של ממש, כי גם חושך לא יחשיך ולילה כיום יאיר, כך שכל המושג חושך הוא כדי שיהיה לאדם האפשרות לגלות את האור הבוקע מתוך החושך, ולפרסם על ידי זה את הרבש"ע. כאשר האדם נמצא במצב של חושך כל כך עמוק הוא בוודאי מוגדר כמת. אבל באמת גם במיתתן קרויים חיים מחמת התקוה המתמשכת לגלות האלקות מתוך החושך.

היה כינוס בארה"ב בעיר בוסטון. והראש העיר הזמין לשם את כולם, רבני העיר ובראשם הגאון רבי יאשע בער סלובייציק זצ"ל, וגם הזמין את הגויים וגם כומר גדול שהיה גר שם בעיר. ויצא שהכומר התיישב ליד רבי יאשע בער. ושאל אותו מה נשמע איך הולך, שמעתי

שאתה לא מרגיש טוב איך אתה מרגיש עכשיו. ענה לו הכומר אני כבר לא יכול לחכות לעלות לעולם הבא. שאל אותו רבי יאשע בער מה יש לך שם למעלה שאתה כ"כ מחכה לזה.

ענה הכומר הלא לי יש את הדרך שלי ולך יש דרך אחרת ואני רוצה כבר לדעת הצדק עם מי. אמר רבי יאשע בער שמאז הוא כבר לא שווה לי כלום, כי אם אדם חי כל החיים ולא מאמין בדרך שלו הוא לא שווה כלום, כי בעצם הוא לא כ"כ מאמין בזה כרגע יתכן שזה לא נכון ורק מחכה בעולם הבא ושם לראות מי צודק. יהודי צריך לדעת שזה הדרך וזה האמת אבל עוד בעולם הזה. ומי שהולך בדרך זה מביא לו רגיעות. בעל כרחך אתה חי, אם יש לך משהו יותר טוב גם אני הולך.

כשאתה הולך לעבוד במקום שלא משלמים אז אתה לא עובד כ"כ, לעומת זאת במקום שמשלמים טוב ועוד נותנים בונוס ברור ששם העובדים עובדים חזק. אותו דבר אדם צריך לדעת שזה הדרך ואין משהו אחר ולהאמין בזה. ומה מפריע לאדם באמונה, זה שאלות שיש לו, אבל בדרך דווקא השאלות זה מה שמחזיק אותי כאן. רק כשיש שאלות שם יש אמונה, וברגע שאני מבין ואין לי שאלות שם אין אמונה. וזה נקרא בעל כרחך אתה חי.

עכשיו אנו בימי ספירת העומר, לכאורה מה הבעיה של הצדוקים שיהיה רק ביום ראשון ולמי זה איכפת בכלל. אלא יש תורה שבכתב ויש תורה שבעל פה, **הרמב"ם** אומר אדם שהולך רק עם תורה שבכתב בלי תורה שבעל פה הוא אפיקורס. וכן היה עם הצדוקים הם הסתכלו בחומש והחליטו שלהם יש רק מה שמבינים ומה שלא כתוב לא קיים, ולכן זה אפיקורסים. כל הגמרות בנויים על כמה פסוקים שבתורה. והעיקר זה אמונה. המצות הם תורה שבכתב וההסברים הם תורה שבעל פה ובלי זה אין כלום. משה רבינו מסר את תורה שבעל פה. ולו הקב"ה גילה כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש. עד ימינו אנו.

העיקר זה הפנמה, תורה שבכתב יש רק מה שכתוב אין שם ענין של הפנמה, אבל תורה שבעל פה הוא העניין של הפנמה. תפתח כל ספר חסידי מיד כתוב שם מה זה קשור אלינו היום, כי העיקר הוא הפנמה, וחיי עולם נטע בתוכינו. המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, כל יום יש חידוש חדש בעבודת השם. והכי חמור זה לעזוב מנהג, כי הלכה אפשר עוד לדון בזה אבל מנהג זה רק אמונה, מנהגים זה כמו הר של אגוזים ברגע שאתה מוציא אחד כולם נופלים לך.

על זה הדרך נאמר עד יום מותו אחכה לו בתשובה להנטותו לתחיה. הכוונה אפילו שהאדם מגיע לבחינה של מות, זאת אומרת שרואה את האפסיות שלו בצורה מוחלטת, אני אף פעם לא יהיה חתן, אני אף פעם לא ייצא מזה. שאין לו כל אחיזה בהבזק של האור. אבל אל תתייאש אלא תחכה לו עד יום מותו, אמנם אינו מתייאש אלא מחכה לו, כלומר מחכה לאור שיתנוצץ, אזי אף שבעת היותו בחושך היה במצב ירוד מאוד ורואה את חטאתי נגדי תמיד בצורה מוחשית, מ"מ אל לו להתייאש מלחכות ולצפות להתנוצצות האור, וכאשר יתנוצץ האור – לבעל תשובה אמיתי יקרא. אשר יזכה על ידו להנטותו לתחיה, שהוא התגלות האור האלוקי בתוך החושך, בבחינת תחית המתים, מפני שהתגלות האור בא מתוך החושך דייקא.

אברהם אבינו ע"ה היה הראשון שהגיע לפרסם את שם די' בעולמות מתוך החושך כמו שאומרים בהגדה של פסח, בתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו. אברהם אבינו גילה את הקב"ה מתוך החושך של הע"ז והוא מלמד ממנו שאין מקום אשר משם לא יכולים לפרסם את שם די' דהלא אברהם ע"ה זכה לגלות את נקודות האור אף מתוך חושך כל כך קשה של ע"ז, כ"ש שאנו מסוגלים לגלות את האור מתוך החושך שלנו.

וזאת לידיעתנו מה שאמרו חז"ל שאברהם אבינו ע"ה עומד בשערי גיהנם ולא נותן להיכנס לאלו שנמולים. שלא נחשוב שאכן אברהם אבינו ע"ה לא נותן לאף אחד להיכנס, הלא יש דין ויש דיין. אלא שהכוונה להורות וללמד שכל אלו אשר הם בבחינת אאע"ה לא יכנסו לגהנם, שהיו במצב של עבודה זרה ונלחמו עם כל הכוח שלהם לשמוע שם את הקב"ה שמחיה כל דבר, אף אשר בחושך ילכו וחטאתם נגדם תמיד, ומה הוא בחינת אברהם אבינו ע"ה? לגלות את האור האלוקי מתוך החושך, ואין מצב לכתוב על המצבה שהיה יהודי חשוב. ומדוע זה נקרא בחינת אברהם אבינו? כי הוא היה הראשון שגילה את האור מתוך החושך.

והחידוש הוא ללמדנו בזה אשר למרות שאנו במצב כל כך ירוד ולמרות שאנו כה חשוכים אשר לכאורה דער גיהנם איז קליין פאר אונזרע עבירות, הגיהנם קטן כדי להכיל את העבירות שלנו, וכמו שאמר הרבי אלימלך זי"ע צריכים לברוא בשבילנו גיהנם מיוחד. מ"מ כאשר נגלה את נקודת האור מתוך החושך נהיה אז בבחינת אברהם אבינו ע"ה, ובחינה זו יגן עלינו שלא ניכנס כלל בתוך הגיהנם, ואדרבה במצב זה נהיה בפועל בין מפרסמי שמו של הקב"ה ברבים. אלפים ורבבות יהודים מחכים לך.

אמרו חז"ל מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, כוונת חז"ל ללמדנו בענין השכר הרוחני הנקראת עולם הבא. שלא יעלה על דעתנו לחשוב איזה פרוטקציונים בעולם הבא כמו אברהם אבינו ע"ה שיעמוד ליד שערי הגיהנם וכדומה. הדבר אינו כן מי שטרח בעוה"ז שהוא בחינת ערב שבת הוא יאכל בעולם הבא שהוא בחינת שבת, צריכים לדעת שיש דין ויש דיין. עוד צריכים לדעת שאין הכוונה עוה"ז עולם הגשמי ועולם הבא עולם הנשמות שתי מחלקות, אלא כאן זה עולם הזה ועולם הבא, משה רבינו עלה לשמים אבל לא לשמים אלא כאן זה השמים.

אלא שבתוך עוה"ז יש גם בחינת עוה"ב והוא כאשר טורח בהיותו במצב של חושך שהוא בחינת עוה"ז, ומגלה את האור מתוך החושך שהוא בחינת עוה"ב. אז גם חושך לא יחשיך ולילה כיום יאיר, ואז מוצאים את עוה"ב כאן בעולם הזה ולא אז בעולם הבא. ואז בחינת אברהם אבינו שבו יעמוד מול שערי הגיהנם ולא יתן לך להיכנס למרות היותך בבחינת חטאתי נגדי תמיד אשר לכאורה האט הער געדארפט זיך בראטין אין גיהנם, ואדרבה דייקא מתוך מצבו יפרסם שם ד' בעולמות.

וזהו בעל כרחך אתה חי שהשי"ת אומר לאדם בעל כרחך אתה חי, אבל אינו הכוונה שמכריחים אותך לחיות בעולם אלא שדייקא ככה אפשר להגיע לחי החיים. כלומר במציאותך האמיתי של אנכי תולעת ולא איש, ומציאותך של וחטאתי נגדי תמיד. מציאות זו אשר בחושך יהלך, בכל זאת אתה חי ואיך יתכן להיות במציאות של חושך שהוא בעצם מציאות של מוות, ובכל זאת להיות במציאות של חי?

אבל כפי שאמרנו לעיל ההסבר הוא פשוט. כי מאחר שגם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך מגלים את נקודת החי גם במצבים הכל כך ירודים. ומכיון זה לא קל, לכך אמרו חז"ל בעל כרחך אתה חי דהיינו שצריכים טירחה עצומה לגלות את החי מתוך המצב של חושך ומוות. העסק כדאי ומשתלם כי מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת. ואף אם מלא כשלונות בכ"ז בחינת אברהם יעמוד מול הגיהנם ולא יתן לו להיכנס.

הטירחה קשה, ההסתר פנים גדול, הכשלונות עצומים, החושך חודר לעומק עד שרשו, נכון שאנו צריכים לחכות ולצפות להבזק של האור ולומר גם שם ידך תנחני ולא להיות כמו הרשע שמפריד את האור מהחושך בצורה מוחלטת, אבל מה אנחנו עושים עד לרגע המיוחל שאור האלוקי יתנוצץ? העצה היא לצעוק לרבש"ע בשיא הפשטות ולומר בזה"ל: רבש"ע אתה אומר

לי בעל כרחך אתה חי כלומר אתה מבקש ממני לראות את החי שבקרבי אף בשעה שאני נמצא במצב של חושך. ואני אומר לך: רבשי"ע בעל כרחך אתה נמצא, כי אפילו בחושך הגדול אתה נמצא ואם כן אל תסתר פניך ממני. אנא תחזרו כמה וכמה פעמים ביום על התפילה ואל תתנו מנוח לרבשי"ע עד שיתגלה. דופקים וממשיכים לדפוק עד שפותח לנו הדלת.

הבעל דבר חזק מאוד והוא לא יפרגן לנו דבקות בורא בצורה הני"ל, הער ועט זיך שטעלין אין דער ליינג און אין דער ברייט אין נישט לאזין אונז צו קומען אין אזע דבקות בורא (הבעל דבר יעמיד עצמו באורך וברוחב ולא יאפשר לנו להגיע לדבקות בורא כזאת). ההכרח להשגת המטרה היא האחדות. אולם האחדות אינה יכולה להיות רק מתוך החושך ולא מתוך סיפוק ואינטרסים, כי כאשר הסיפוק אוזל ואתו גם הקשר נעלם. עם אחדות כזאת אי אפשר לגלות את האור מתוך החושך. אבל כאשר האחדות מבוססת על ביקורת עצמית נכונה ובשעה שיש לו איזה בעיה בתקשורת החבר בודק את העניין דרך ביקורת העצמית אז ניתן גם לראות את האור מתוך החושך.

וסיים הרא"ש: החברים שהיו מקושרים בחברותא ועזבו את הקשר אם העזיבה היתה מתוך אהבה אזי האור נשאר אצל החבר הרי החברותא נתנה לו אבוקות אור. ואפילו אם האור היה מתוך החושך בכ"ז האור ימשיך להשפיע על החבר אף לאחר שעזב. אבל אם מתרחק מתוך שנאה אזי מתגלה שהאור שספג בחברותא היה אור של סיפוק ואינטרסים, וכשאזל הסיפוק מתעורר אצלו שנאה הכבושה באדם מזה שנמצא בתוך החושך, וכשאזל הסיפוק מתקשה להחזיק בחושך העצמי ולכך מעבירו לאחרים דרך שנאה. אהבת דוד ויונתן התאפשר רק בגלל שכל אחד ראה את החושך של עצמו ואת האור של השני.

יום ה' ה' דחול המועד – כ' ניסן

כתוב לכן אמור לבני ישראל אני ד'. מסביר האמרי יוסף שכדי לצאת ממצרים לא מספיק לתפוס בני ישראל ולהוציא אותם משם, אלא צריכים ג"כ אמונה להאמין שזה כך. נותנים לך דרך שזה מודעות אבל צריכים גם אמונה שזה ככה. מודעות אפשר לחקור ואפשר גם לומר שזה לא נכון, אבל באמונה יש חקירות צריכים להאמין איש מפי איש שאכן זה כך. וזה תורה שבעל פה.

אמרנו שהצדוקים אמרו למחרת השבת זה יום ראשון, לכאורה מה זה משנה לנו ומה איכפת לי, אלא הם רצו ללכת רק עם תורה שבכתב בלי תורה שבעל פה, אבל האמת שבלי תורה שבעל פה תורה שבכתב אין לו שום ערך כלל, ותורה שבעל פה הוא אמונה בלי שום הבנה כלל.

איתא במאור עינים ואיתא בגמרא ולדבקה בו, איך אפשר לדבק, כי הוא אש אוכלה, אבל כל אשין דעלמא. ותירוץ, הדבק במידותיו. וקשה, הרי כתיב ולדבקה בו, ולא במידותיו. אלא ההסבר הוא מה הוא רחום אף אתה תהא רחום, הכוונה אינו שתעשה אותו דבר, אלא כל פעם שמישהו מציק לך מיד יש קנאה שנאה מחלוקת אשמים לשון הרע רכילות, וע"ז אומרת לך התורה לא תקום לא תטור ולא תשנא את אחיך בלבבך ועוד ואהבת לרעך כמוך, א"כ ברגע שאדם חי שאין אדם זוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה א"כ אף אחד בעולם לא יכול לעשות לי שום דבר בלי שהקב"ה ייתן לו כוח לעשותו, א"כ כרגע שההוא עשה לי משהו בטוח שזה הקב"ה.

אפשר ברגע שמישהו מציק לי אפשר להיכנס למציאות ולהתרגו עליו ועוד להחזיר לו, אבל מי שדבוק במידותיו הקב"ה הוא רחום ולא דין וזה נקרא להאמין שזה מגיע מהקב"ה וממילא אתה לא עושה לו בחזרה שום דבר, א"כ הדבק במידותיו נקרא שאדם צריך להאמין שדרכו הטוב להיטיב הקב"ה עושה לך דברים להטיב לך ולא הפוך ח"ו, וברגע שאדם עוד לא מאמין בזה אז חסר לו בכל המהלך הזה. וזה לכן אמור לבני ישראל אני ד'. כל מה שאני עושה זה רחמים ולא דין.

אדם שלא מאמין שזה רחמים לא יכול אף פעם לצאת משם, היטלר ימ"ש כבר מזמן לא חי אבל אנשים עוד מסתובבים במוח עם השטויות שלו, הפחד כבר מזמן הלך אבל אתה עוד מסתובב עם זה כל הזמן, אדם צריך לדעת שכל מה שהקב"ה עושה לי זה טוב, ואפילו שאני לא רואה את זה בטוח שזה הכי טוב, הקב"ה לא יכול לתת לך הטוב המופשט כי אז אדם מתבטל ממילא, ואז לא יהיה בורא ונברא, ואין מלך בלא עם, וממילא הקב"ה חייב להביא לך את זה בצורה של דין הסתר ומגושם.

א"כ עבודה שלנו הוא להאמין שבתוך הדין יש רחמים, ולדעת שהמקור של הדין הוא רחמים בוודאות, אדם שחי הוא חי עם מידותיו של הקב"ה, כשהשני מציק לי אפשר לחיות במידות שלי ואז להחזיר לו, או לחיות עם המידות של הקב"ה ואז זה רחמים, ואז הולכים עם מהלך שלא תשנא את אחיך בלבבך והרבה שלוחין למקום, ואין אדם זוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה, א"כ מה שקורה לי זה הכי טוב בשבילי, ואז ואהבת לרעך כמוך אני ד'.

מה הבדל בין פרייער לאחד שהולך בדרך, כשהשני מציק לי אז הפרייער מחליט אין לי מה לעשות ושיהיה ככה ואז הוא עצוב ולא שמח, אבל אחד שהולך בדרך מחליט שזה לא הוא אלא הקב"ה ודרכו הטוב להיטיב וממילא אני שמח עם השני. כשאני הולך עם המידות שלי

אז אני פרייער, וכשאני הולך במידות של הקב"ה אז אני יודע שאין דרך אחרת שהקב"ה ידבר איתי רק דרך כאב ומעבר, אני זוכר אנשים שעוד חיים עם השואה אפילו שזה מזמן כבר לא נמצא. ר' אשר היה אומר השואה כבר נגמר אבל השואה במוח עוד נמצא. עכשיו היה פיגוע ברחוב השניים ואנשים עוד עסוקים עם זה.

אבל עבודה הוא לשחרר שזה הקב"ה, ולדעת שדבר אחד אתה בטוח שאתה לא בטוח, וזה קרה בשביל לקרב אותך להקב"ה וזה רחום וחנון וזה בשביל חסד שאם ד' לא ישמור העיר שוא שקד שומר, א"כ אם אתה לא במידותיו אז אתה פרייער ואתה ממשיך לסבול, או שאתה יודע שרק ככה מגיעים להקב"ה ואז יהיה הגאולה, כי הקב"ה לא יביא את הגאולה עד שחיים אתו. בלי כאב אדם מיד לוקח זאת לעצמו, ורק על ידי כאב אדם מחזיר זאת להקב"ה. בכל מצב כזה אני יכול לקחת לעצמי ולהיות שונא ישראל או להגיע למצב של הדבק במידותיו. א"כ במצב של כאב אני יכול או הדבק במידותי או במידותיו.

כתוב ויושע ד' ביום ההוא. אומר הקדושת לוי שבשביעי של פסח אפשר לפעול ישועות גדולות. הכוונה הוא שיש שמים ארץ וים, שמים שזה הקב"ה כולם יודעים, ארץ שזה שלנו ויש לנו עבודה להחזיר כל דבר להקב"ה גם זה אנו יודעים. יש כאלו שאמרו שאם הקב"ה היה מתנייעץ איתי הייתי נותן לו עוד כמה עצות לעניין. וים מה שיש ביבשה יש בים, אבל ברגע שבני ישראל ראו את הים, אז הגיע להכרה להודות להקב"ה לא רק על הטוב שיוצא מהרע אלא גם על הרע בעצמו, כי מעכשיו הגענו להכרה שרק ככה מגיעים להקב"ה, אז ישיר הכוונה ששרו לא רק על שיצאנו ממצרים אלא גם על זה שהיינו במצרים, כי בלי זה לא היינו מגיעים לקריעת ים סוף ולקבלת התורה.

הקב"ה היה צריך לצמצם את עצמו כדי שבני ישראל יבינו משהו, ואם הקב"ה היה מדבר איתם בהפשטה גמורה אז הכל היו בטל ומבוטל אליו יתברך, ולכן בנתינת התורה היה כל הזמן יציאת נשמה כי זה היה כ"כ בהפשטה שלא היה מציאות להיות שם, נכון אני מתרגם לך את לשון הקודש אבל אין דרך אחרת להבין את לשון הקודש בלי התרגם, א"כ גם התרגם אפילו שזה מצומצם אבל זה משהו טוב כדי להבין לשון הקודש.

היה יהודי ששכר בית מרוזח מהפריץ לשנה. והתמורה הייתה שגם אתה בעצמך יכול לגור שם. וכל שנה היו צריכים לחדש את החוזה לעוד שנה, וככה עבר הרבה שנים. שנה אחד מודיע לו הפריץ שמצא מישהו אחר שמוכן לשלם יותר לשנה ולכן מעתה נגמר החוזה ועליך לפנות את המקום להשני. ואכן בתחילת השנה נכנס יהודי אחר בלי ילדים שהפעיל את המקום לאלפי אנשים שעוברים שם כל יום והשוכר הישן נשאר ברחוב ללא בית ולאן ללכת. ולא רק זה אלא בדיוק אחרי שנה נולד לו בן הראשון למזל"ט.

דהיינו אדם צריך לדעת שכל דבר זה מהקב"ה וגם זה שנולד לו ילד גם זה מאת הקב"ה. ואדם צריך לדעת שאם הקב"ה עשה את זה הוא הכי טוב שיכול להיות. יש מחלוקת למה הקב"ה ברא את העולם, יש כאלו שלומדים כי אין מלך בלא עם, אבל הרמח"ל לומד כי דרכו הטוב להיטיב. והאם אדם צריך ללכת לגור ברוסיה כי פוטין רוצה מלוכה. אבל לפי הטעם השני אז דרכו הטוב להטיב ולזה כולם מוכנים ורוצים. אבל צריכים להאמין בזה, כי הקב"ה לא יכול לתת לך את הטוב בהפשטה לגמרי כי אז אדם מתבטל מיד, ולזה הוא עושה צמצום, וצריכים שכר כי בלי זה אדם מתבייש, וברגע שאדם עושה עבודה עצמית ואז אין בושה יותר, ואדם חי שזה סיבה ולא מציאות וחי שזה טוב ולא רע אז דרכו הטוב להיטיב.

כשהשני נכנס ומת למחרת זה לא עבודה, אלא עיקר עבודה הוא כשהשני עוד נולד לו ילד וממשיך כרגיל ואתה חי עם הקב"ה זהו עיקר עבודה. ברגע שהשני מת מיד היית עושה סעודה

כל שנה ומספר את הסיפור ואת המופת שהיה לסבא רבא שלך מלפני מאות שנה, אבל עבודה אין כאן, וכאן צריכים להילחם שזה גאט ולהמשיך הלאה. ברגע שאתה לא מבין משהו אני צריך לרדת עוד יותר למטה ולהסביר לך, אבל אף משל לא דומה לנמשל תמיד יהיה שאלות, וברגע שאתה חי שהמשל משרת להבין את הנמשל וזה רק תפתח להבין מה שקורה כאן אז הכל בסדר גמור, ואם תתקע במשל לא תגיע אף פעם לנמשל.

בתוך הצמצום יש טוב ורע אבל מאתנו לא תצא הרעות והטוב. למעלה אין מציאות של רע ורק כאן למטה יש מציאות של רע. אמרנו אתמול קודם שמים יסודות ואחרי זה מכסים אותם ולא רואים אותם יותר, ואם יש בעיה ביסודות חייבים מיד לתקן את זה, כי בלי זה לא יהיה כאן שום דבר, היסודות של העולם זה התווה ובוהו ועליו בא העולם, תווה ובוהו הוא לא חושך אלא אור שנמצא בצמצום, ועבודה שלך הוא ויאמר אלוקים יהי אור למצוא שם את הקב"ה. א"כ בכל כאב צריכים לדעת שזה מאת הקב"ה והוא נותן לנו את הכוחות והוא רוצה למנף אותי להגיע למקומות גבוהים מאוד, אבל אחד שלא חי ככה חושב שאולי הקב"ה עשה כאן משהו לא טוב, הביא לי משהו ששייך למישהו אחר.

כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנה, אי אפשר לראות את הגדול מחבירו אלא לפי יצרו גדול אפשר לדעת שאתה גדול מחבירו. **הקדושת לוי** פגש את האפיקורס של העיר, ואמר לו: אני מקנא בך, כי אם אתה תעשה תשובה תעקוף את כלנו. אמר לו האפיקורס רבי תחכה עוד שנה ותקנא בי עוד יותר. הקושי שלנו כי אנו רוצים להבין, והכנעה נקרא לשחרר ולא להבין. אדם צריך לדעת שכאן לא מבינים הכל. אדם נכנס לבנק אבל הוא יודע שלא רק הוא לא מבין גם הפקיד לא מבין אבל אלו הוראות שקיבל מלמעלה. אדם שעסוק עד כמה הפקיד חוצפן לא יגיע אף פעם למנהל, אבל אדם שייתן הכנעה בסופו של דבר יגיע למנהל.

יש אנשים קשיי שמיעה שלהם הצלצול בטלפון צריך להיות חזק מאוד, אבל אחד שהוא רגיש מאוד בשבילו מספיק משהו קטן ומיד הוא שומע. אותו דבר בעבודת השם הקב"ה מדבר עם כל אחד בצורה אחרת העיקר שישמע, אבל הכל תלוי בך עד כמה אתה חי עם הקב"ה וכמה לא. טוב ורע זה רגשות אמת ושקר זה שכל. להגיע להקב"ה חייבים בשכל, והכאב שיש לנו הוא ברגש וזה מושך את האדם לכיוון אחר. אבל רק אז כשאדם בחסר אונים משם מגיעים להקב"ה.

הדרך היחידי שהקב"ה מדבר איתך הוא דרך מידותיו, מידה הוא מדוד וצמצם, **אמנם הענין הוא, שהבורא ב"ה מאציל אלקותו ושפעת אורו על מידותיו, שע"י מידותיו אפשר להשיג מפעולותיו וממציאותיו, אבל מהותו אי אפשר להשיג בשום פנים.** וזה רק תולדה דתולדה. ובמידותיו של הקב"ה אל תהיה אתה אלא תהי גאט, לא המתים יהללו י-ה ואנחנו נברך י-ה, השמים שמים לדי והארץ נתן לבני אדם, וממילא כשהוא מציק לי שם אני יכול לפגוש את הקב"ה. או שאתה מתעקש על זה ואז אתה הורג אותו.

ועל ידי כן נקראים מדות, שהבורא ב"ה מודד בהן אלקותו, ומצמצם את עצמו עם שפעת אורו, בכדי שיוכלו הנבראים להמשיך בתוכן אלקות, כל זמן שאדם לא מאמין בזה ולא חי שזה רחום וחנון לא תגיע לתהליך הזה. אבל אדם שחי עם הסיבות ושזה טוב אז דרכו הטוב להיטיב. ובלי שיש כאב אז אדם מתמקד בטוב של עצמו ולא של הקב"ה, ורק טוב לי כי עינית למען אלמד חוקיך, אני ניגש לאחד ומבקש כסף והוא מבין אותי ומיד נותן לי, ואחרי זה אני ניגש לעוד אחד והוא צוחק אלי ולא נותן ואז אני מבקש מהקב"ה, מהשני אני מקבל הרבה יותר מהראשון שמיד נתן לי כי שם לא הגעתי להקב"ה כלל.

יש צדיק ורע לו צדיק וטוב לו. הכוונה הוא שיש אנשים שנותנים להם ולא מתייחסים זאת להקב"ה וממילא אי אפשר לתת להם רק רע כי אז מגיעים להקב"ה, אבל יש כאלו שאפשר לתת להם כי מיד יחזרו זאת להקב"ה. כתוב בגמרא על רבי אלעזר בן פדת שהיה עני. וביקש מהקב"ה למה אתה מדבר איתי ברע תדבר איתי בטוב. אמר לו הקב"ה כדי שיהא לך עשירות אני צריך להחזיר את העולם לתוהו ובוהו ואז אולי יהיה לך עשירות אבל אני לא מבטיח לך שום דבר. ואז החליט למה הקב"ה צריך להחזיר את העולם לתוהו ובוהו וגם אז לא בטוח שיהיה לי כסף אני מעדיף לעשות עבודה עצמית ויהיה לי עשירות כבר עכשיו, כי איזהו עשיר השמח בחלקו.

ומצמצם את עצמו עם שפעת אורו, בכדי שיוכלו הנבראים להמשיך בתוכן אלקותו, על ידי מה שיקנו להן המידות האלו, שיש בהן מזידות והתלבשות אלקותו יתברך שמו. כי אף שהוא אין סוף אינו מושג, מכל מקום, על ידי מה שמתלבש ומתעטף ומודד את עצמו כביכול בהמידות, יכולין על ידי זה להתקרב, בכדי שיומשך בתוכן אלקותו. כמו שאמרו ושכנתו בתוכם דייקא, והוא על ידי מה, שגם הם מדובקין בהמידות עליונות, על ידי שיש בהם אלו המידות, ומתקרבין עמהם לעבודת הבורא ב"ה.

נמצא, שע"י המידות, שהן ממידות עליונות ששם שרשן, והן בתוך האדם שהולך בעבודת ד' בטוב המידות, נמשך על ידי זה אלקותו עליו, מאחר שאלקותו מתגלה על ידי מידותיו, שהן בחינת לבושין של אלוותו כביכול. והאדם דבוק בהמידות, ומתקרב אצלו יתברך עמהן, נמשך עליו אלקותו, ונמצא שנעשה דבוק באלקותו על ידי המידות.

אדם שומע מהבן שלו תמות והוא מתרגז, עבודת האדם הוא לדעת שגנב נולדת וגנב תמות, אתה חושב שאתה בסדר גמור ואז אתה לא מבין אותו, אבל תמות נקרא להמית את הרגשות שלך ולחיות איתי ולא עם עצמך, אבל אם אדם רוצה להיות מה שהוא אז אין מה לעשות איתך. וברגע שאדם יודע כי מאיליו נמשך אל החיצונים מיד יקח כל דבר לפנימיות.

אך כפי מה שיתרבה אצלו טוב המידות, כמה שאדם יידע בכל דבר את הטוב שבו, כן כשיעור הזה הוא המשכת אלקותו עליו, אדם שמושך את הטוב בכל דבר יראה את הקב"ה שם. אמרו שירה בים רק אחרי שפתחו להם את כל התהומות וראה את החסר אונים שלהם ואז התחילו לראות את הטוב בכל דבר אז אמרו שירה.

בהתחלה הם היו במצב של והן לא יאמינו לי, וגם אחרי שמעו רק שרוצים להוציא אותם, אבל שמצרים זה גם טוב אז זה הבינו רק בקריעת ים סוף. עד אז לא שמעו ולא הבינו כלום. אבל בסופו של דבר הכל זה אמונה. וירא ויאמינו, לכאורה זה סתירה או ויראו או ויאמינו, אבל אז כבר ראו בחוש שגם המצרים היה טוב, והפנימו שכמה שמבינים אבל צריכים עוד אמונה.

היו כאלו שגם עברו כזה דבר כמו קריעת ים סוף אבל לא אמרו שירה. מסביר השפ"א כי הם לא האמינו שגם הרע הוא הטוב. וממילא משיח לא יכול להגיע כרגע. לכאורה אם זה עוצר את משיח אז מה בעיה שיגידו שירה. אבל סתם לומר מילים זה כלום צריכים לחיות את זה וברגע שעוד לא חיים את זה אין שירה וממילא אין משיח.

אך כפי מה שיתרבה אצלו טוב המידות, נכון שזה מדוד אבל אני יודע שזה טוב, כן כשיעור הזה הוא המשכת אלקותו עליו, כי כשיקרב את עצמו עם כל המידות להקדושה העליונה, נתרבה אצלו המשכת והשגת אלקותו בהתלבשות והתעטפות המידות מכל בחינת המידות. ואם נתמעטו, שהוא לא מוכן לראות את הטוב שם, שלא נתקרב כי אם בקצת מן המידות,

א"כ אתה גרמת לכל זה. נתמעט המשכת אלקותו עליו. וכל זה הוא בכמות ואיכות, לא המתים יהללו י-ה אותו מקום שהם מתים שם אנחנו חיים ואנחנו נברך י-ה.

אדם יש לו חומריות, ועבודת האדם הוא לזכך את החומר ולהפוך אותו לצורה, אבל זה עבודה שלא נגמר אף פעם, וכמו הזקן הזה שאמר אם אני לא מרגיש שכוואב לי סימן שאני כבר לא חי יותר, כל זמן שאנחנו חיים עלי אדמות יהיה הכאבים בעולם. היה יהודי עם הרבה צרות כל מה שאתה רק רוצה. אבל עכ"ז היה שמח מאוד. שאלו אותו איך אתה שמח. וענה אני שמח שהקב"ה זיכה אותי שאני יוכל להפוך את היש לאין כל הזמן.

האמרי חיים אמר והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר, מתי יהיה שמחה אמיתי אם מחר הבן שלי יבקש ממני עוד בסדר אז אני בשמחה. לליל הסדר היה לך איתערותא דלעילא, והיום אם אתה רוצה סדר אתה צריך לעבוד לבד. אמר אויב ארדוף אשיג אחלק, זה חמש אלפי"ן, אבל זה תלוי בנו ברגע שאנחנו חיים דבר אל בני ישראל יסעו אז הם לא יכולים לעשות לי שום דבר. וברגע שמגיעים לאין סוף שם יש רוח הקודש תחיית המתים.

שאפילו מי שנתקרב בכל המידות, אינו דומה בחינת התקרבות של זה לזה, כי יש אחד מתקרב ביותר שכל ובהשגה רבה והזדככות המידות ביותר, ויש שמקרב עצמו גם כן עם כל המידות, אך לא בהזדככות כל כך, שלא נזדככו אצלו המידות, כמו באותו שנתקרב מאוד בטהרת המידות. וכפי שיעור הזדככות המידות אצלו, כך נמשך השגת אלקותו יתברך עליו, וכמו כן נשמעת תפילתו, בשיעור שיש בו הזדככות המידות שבהן התעטפות האלקות.

איתא **במעין בית השואבה** שכתוב אצל אדם הראשון לפני שנולד חווה, שנרדם. אבל לא כתוב שקם אחרי זה. ומסביר לפני זה היה לו השגת גדולות בהקב"ה ועכשיו הוא קם ומסתובב אבל הוא במצב שינה. ובזה מסביר שאנו אומרים בברכת השחר ותרגילנו בתורתך, אבל לכאורה הרי עכשיו קמתי תן לי קפה עוגה מיד ללכת ללמוד תן לי כמה דקות, וגם כבר אמרנו מודה אני ומה עכשיו עוד פעם. אלא יכול להיות שקמנו גופני אלא בשכל עוד ישנים, אבל על ידי ותרגילנו בתורתך אז נידע שכל דבר זה אתה ולא אני, וברגע שאני חי בכל דבר את הטוב שבו אז קמת מהשינה שלי השכלי.

ומביא משל שהיה בית עורים ונכנס לשם רופא גדול והציע להם ניתוח שיוכלו לראות מעתה. אבל זה יחזיק מעמד ליום אחד מקסימום, ושואל מי מוכן לעבור את הניתוח הזה, היו כאלו שאמרו אם ממילא אחרי יום אני חוזר למה שהייתי מקודם למה לי לצרה הזאת, אבל היו כאלו שאמרו אם אפשר לראות לזמן מה אז למה לא. אבל היה עיוור אחד שהסכים עם כל הקושי שיש בזה. ואחרי שעשה הזה באמת התחיל לראות עולם חדש שלא ראה מימיו. ואכן אחרי יום חזר להיות עיוור. אבל הוא היה יכול לדבר מזה ולהבין דברים מה שאחרים לא יוכלו לעשות כלל.

ר' אשר היה אומר מספיק נשימה אחד להקב"ה ובזה אפשר לתקן הכל. אותו דבר נכון שיושבים כ"כ הרבה ומדברים מהדרך אבל מספיק פעם אחד שקולטים איזה רעיון וזה מספיק לכל החיים. ואז אפילו שכרגע זה כבר לא נמצא אבל אפשר לדבר מזה, וזה מטי ולא מטי. שנייה אחד אתה באורות ושנייה אחרי זה הכל מכובה. וזה אמונה שצריך שיהיה לכל אחד.

אתה הוא עד שלא נברא העולם זה האור המקיף, אתה הוא משנברא העולם שזה אור הממלא, וברגע שאדם מחבר את האור הממלא עם המקיף אז בידו להחיות מתים ולהפוך כסף לזהב, כי בעצם זה אותו אור רק כאן זה תלוי בכלים שיש לנו, אבל במקור הכל אותו

דבר. ואחד שחי ככה יכול להגיע לכל הישועות. אדם צריך להסכים להכניס את הקב"ה בתוך הגוף כאן בעולם הזה, כי עולם הבא זה לא משהו לעתיד לבוא אלא עכשיו, כי אם אדם לא חי עכשיו עולם הבא גם שם לא יהיה לך עולם הבא, וברגע שאדם חי כאן עם הקב"ה יהיה לו בחינת לעתיד לבוא כבר עכשיו.

בהתחלה הקב"ה נתן לבני ישראל את כל השפע בפעם אחד, אבל לא החזיקו מעמד ונהיה מבול בעולם, והגיעו למסקנא שרק דרך מצרים אפשר להגיע לזה ורק ככה זה מחזיק מעמד, ולפני זה חשבו שאנחנו עושים ופועלים, פרעה חשב שהוא הקב"ה בעצמו.

נתרם ע"י

חבורת האברכים מיום ראשון
לזכות מיכאל דוב בן בלומה מלכה
גליק

ברכה והצלחה בכל העניינים

יור"ל ע"י מבין "צהובות החסידות" - החסידו ספינקא

נכתב ונערך ע"י

חדב"ג הרדה"צ ר' יצחק טווערסקי שליט"א

יור"ד המכון

להרומות והנצחות ניתן לפנות במס'

052.767.3016